

*Eugen DRĂGOI**

***ICOANA FĂCĂTOARE DE MINUNI DE LA VLĂDEȘTI,
JUDEȚUL GALAȚI***

The Wonderworking Icon from Vlădești, Galați County

Abstract: The paper refers to a forgotten wonderworking icon of Virgin Mary, preserved in the church of Vlădești village, Galați county. According to accounts of contemporary witnesses, the icon wept in 1865, a fact that led the ecclesiastic authorities conduct an official investigation. The author includes this moment in a larger context, with references to the history of the village, of the local churches and the priests who served in Vlădești.

Keywords: Vlădești, Galați, Romanian Orthodox Church, wonderworking icon.

*

În anul 1869, episcopul Dunării de Jos, Melchisedec Ștefănescu (1822–1892), publica o voluminoasă carte de rugăciuni și învățături, intitulată *Oratoriu cuprinzând orațiunile și rugele (ce) adresează lui Dumnezeu creștinii ortodoksi, combinat în modul acesta de Melchisedek* (2 f + VIII + 423 + 116 p. cu ilustr. + 1 tabel)¹. Lucrarea respectivă, de o mare valoare bibliofilă și de un interes liturgic deosebit, merită un studiu special și pune în evidență încă o dată calitățile de teolog și istoric ale marelui ierarh, membru al Academiei Române, la care se adaugă cel estetic, virtute care nu a fost relevată în studiile ce i s-au consacrat până acum. Propunându-ne să ne aplecăm cu atenție, când timpul va îngădui către un studiu detaliat, asupra acestei preafrumoase ofrande editoriale pe care ierarhul de la Dunărea de Jos o dedica regelui Carol I, ne oprim în cele ce urmează asupra unui

* Consilier cultural, Arhiepiscopia Dunării de Jos, Galați.

¹ *Bibliografia Românească Modernă*, vol. 3, București, 1989, p. 286, nr. 35984. Am consultat exemplarul aflat în colecțiile Bibliotecii „V. A. Urechia” din Galați (cota II 40135), donație a lui Vasile Alexandrescu Urechia. Vezi *Catalogul general al cărților, manuscriselor și hărților aflate la 1890, octombrie 1 în această bibliotecă*, București, 1890, p. 86, nr. 1304. Mulțumesc și pe această cale cercetătoarei Valentina Oneț, care mi-a înlesnit, cu amicală bunăvoință, accesul la informațiile respective.

text din lucrarea respectivă, care ne interesează în legătură cu titlul prezentului studiu.

La paginile 419–423, sub titlul *Icoanele făcătoare de minuni din România*, ierarhul de la Dunărea de Jos insera o listă de 18 icoane ale Maicii Domnului, făcătoare de minuni, de la diverse mănăstiri și biserici din țară. Între acestea, trei erau din spațiul eparhiei pe care o păstorea, și anume:

„Icoana Maicei Domnului de la Monastirea Adam”²;

„Icoana Maicei Domnului din Monastirea Mavromolul de la Galați. Această icoană este adusă de la Constantinopole în timpul domniei lui Duca Vodă (pe la 1670) de la o monastire ce purtase numele Mavromolu și care se pustiise. Cu venirea icoanei de la Mavromolu s-a dat acest nume și bisericii zidite de Duca Vodă în Galați, pentru această icoană”³;

„Icoana Maicei Domnului din cotuna Pășcanii, comuna Vădenii⁴, jud. Covurlui”⁵.

Dacă despre icoanele Maicii Domnului, făcătoare de minuni, de la Mănăstirea Adam și de la biserica gălățeană Mavromol, fostă mănăstire, sunt cunoscute referiri mai vechi de anul când episcopul Melchisedec își publica frumoasa carte de rugăciuni și faima lor a ajuns până în vremea noastră, în privința icoanei din satul covurluian Pășcanii (astăzi înglobat în comuna Vlădești) este prima mențiune într-o lucrare publicată și cea care ne-a stârnit curiozitatea pentru a cerceta istoria acestei icoane asupra căreia, în mod surprinzător, s-a așternut uitarea.

Lista icoanelor alcătuită de episcopul Melchisedec Ștefănescu va fi preluată nouă ani mai târziu într-o masivă lucrare dedicată Sfintei Fecioare Maria. Alexandru Odobescu, la solicitarea arhitectului și publicistului francez Charles Rohault de Fleury, i-a trimis un extras din Oratoriul ierarhului de la Dunărea de Jos (paginile 419–423), pe care l-a tradus în limba franceză. Textul respectiv va fi publicat în lucrarea *La Sainte Vierge. Études archéologiques et iconographiques par Rohault de Fleury, auteur du Mémoire sur les Instruments de la Passion*, Paris, 1878⁶. Sunt înscrise în această lucrare și trei icoane din Arhiepiscopia Dunării de Jos (pe atunci episcopie), reprezentând pe Preasfânta Născătoare de Dumnezeu. Redăm textul despre aceste icoane apărut în publicația franceză, în traducerea lui Virgil Cădea:

² *Oratoriu cuprinzând orațiunile și rugămintele (ce) adresează lui Dumnezeu creștinii ortodoci, combinat în modul acesta de Melchisedek*, [f. 1.], [1891], p. 422, nr. 8.

³ *Ibidem*, p. 422, nr. 9.

⁴ După cum vom arăta mai departe, este vorba de comuna Vlădești și nu Vădeni, cum a apărut dintr-o eroare de tipar.

⁵ *Oratoriu*, p. 423, nr. 12.

⁶ Virgil Cădea, *Melchisedec Ștefănescu și Alexandru Odobescu: o contribuție necunoscută de mariologie românească*, în „Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie «A. D. Xenopol»”, tom XXX, Iași, 1993, pp. 199–200.

„Icoana Maicei Domnului de la Monastirea Adam <mănăstire de maici din Moldova>⁷;

<Icoana Maicei Domnului din Monastirea Mavromolul de la Galați. Această icoană este adusă de la Constantinopol în timpul domniei lui Duca Vodă (pe la 1670) de la o mănăstire ce purtase numele Mavromolu și care se pustiise. Cu venirea icoanei de la Mavromolu s-a dat acest nume și bisericii zidite de Duca Vodă în Galați, pentru această icoană>⁸;

<Icoana Maicei Domnului din cotuna⁹ Pășcanii, comuna Vădenii¹⁰, jud. Covurlui>¹¹.

⁷ *Ibidem*, p. 205.

⁸ *Ibidem*. Episcopul Melchisedec nu menționează sursa pentru afirmația că icoana a fost adusă la mănăstirea gălățeană „pe la 1670”, anul respectiv încadrându-se în cea de a doua domnie a lui Gheorghe Duca (1668–1672). Dacă informația ar fi corectă, ctitorirea Mănăstirii Mavromol din Galați ar coborî sub anul 1670, dar n-am putea s-o plasăm decât la începutul celei de-a doua domnii, întrucât în prima (1665–1666) n-ar fi avut răgazul necesar pentru o astfel de realizare. Pentru această perioadă optează mai mulți istorici (Vezi lista acestora și lucrările respective la Paul Păltănea, *Istoria orașului Galați de la începuturi până la 1918*, vol. I, ediția a doua, Galați, 2008, pp. 122–123). Întrucât cronicile moldovenești care se referă la cea de-a doua domnie a lui Gheorghe Duca nu amintesc zidirea mănăstirii Mavromol, înclinăm să credem că mănăstirea gălățeană a început să se construiască la sfârșitul celei de-a treia domnii a lui Duca Vodă (1678–1683) și s-a terminat de fiul acestuia, Constantin (14 septembrie 1700 – 15 iunie 1703), în anul 1702, după cum menționează letopisețul atribuit lui Nicolae Costin. De altfel, episcopul Melchisedec Ștefănescu (*Oratoriu*, cap. VI, p. 70) scrie că „fosta mănăstire Mavromolul din Galați este zidită de Constantin Duca voievod, la 1702”. Vezi despre acest așezământ monahal pr. Petru Copceac, pr. Eugen Drăgoi, *Biserica Mavromol din Galați*, Galați, 1987, pp. 24–31; P. Păltănea, *op. cit.*, vol. I, pp. 122–126. Cât privește icoana făcătoare de minuni de la fosta mănăstire gălățeană este, credem, o copie după celebra icoană a mănăstirii de la Constantinopol, întrucât icoana originală, cunoscută sub numele de Mavromolitissa, se păstrează astăzi la Mega Revma (Arnavutköy, Turcia), unde a ajuns după totala pustiire a așezământului țarigrădean de către vizirul Dâmad Ali Pașa, în anul 1713. Vezi pr. Eugen Drăgoi, *Mărturii noi despre Mănăstirea Mavromol*, în „Călăuză ortodoxă”, nr. 128–129, iunie–iulie, Galați, 1999, p. 19.

⁹ V. Căndea (*op. cit.*, pp. 207–208, n. 28) este de părere că în loc de „cotuna” (variantă uzitată în epocă pentru „cătun”, sat mic, n. n.) trebuie citit „comuna”, considerând că „eroarea provine din confuzia curentă *m-t* în alfabetul de tranziție”. O astfel de părere nu poate fi susținută, deoarece mai întâi Pășcanii nu a avut niciodată statutul de comună (Vezi *Tezaurul toponimic al României. Moldova*, vol. I, partea a 2-a, București, 1992, pp. 840–841), mai multe mărturii scrise din secolul al XIX-lea, cum vom vedea în continuare, consemnându-l drept cătun (cotună). În al doilea rând, Melchisedec scrie în textul reprodus că Pășcanii aparțin de comuna Vădeni, de fapt Vlădești, jud. Covurlui (astăzi Galați).

¹⁰ Dacă în privința statutului localității Pășcanii s-a înșelat, când așează sub lupa cercetării numele comunei Vădeni, marele istoric al culturii, Virgil Căndea, observă că pe exemplarul din *Oratoriu* pe care l-a consultat, aflat în Biblioteca Academiei Române (exemplar care i-a aparținut lui Melchisedec), „Vădenii este corectat cu cerneală violetă Vlădeștii”, opinând că „este singura îndreptare din carte, probabil (făcută) de autor”. Părerea eruditului cercetător

Tema icoanelor făcătoare de minuni se pare că l-a preocupat pe episcopul Melchisedec, întrucât spre sfârșitul vieții publice: *Tratat despre cinstirea și închinarea icoanelor în Biserica Orthodoxă și despre icoanele făcătoare de minuni din România Orthodoxă*, București, 1890, 49 p. În această lucrare face mai întâi (p. 3–23) o documentată pledoarie teologică pentru cinstirea sfinților și a sfințelor icoane în ortodoxie, contrapunând argumente irefutabile vechilor iconoclaști și partizanilor lor contemporani, vădind în expunere cunoscuta erudiție a marelui ierarh. În partea a doua a studiului său întreprinde o incursiune în receptarea de către credincioșii Bisericii Ortodoxe Române a cultului Sfințelor icoane, exemplificând evlavia lor față de icoanele făcătoare de minuni din țara noastră. Studiul se încheie cu lista celor 18 *Icoane făcătoare de minuni, cele mai renumite din România* (p. 41–43) și cu un *Cuvânt la ocazia lăcrămării icoanei Prea Sfintei Născătoare de Dumnezeu și pururea Fecioarei Mariei, în anul 1854, rostit în biserica Seminarului din Socola* (p. 44–49).

Între icoanele despre care face vorbire în lucrarea amintită, marele ierarh Melchisedec se referă și la o icoană a Maicii Domnului din biserica localității Pășcanii, comuna Vlădești, jud. Covurlui (localitate înglobată astăzi în teritoriul satului Vlădești), oferind amănunte referitoare la împrejurările în care s-a dovedit că este făcătoare de minuni¹². Înainte de a reproduce pasajul respectiv dorim să facem o scurtă privire istorică a satului, precum și a bisericilor din Vlădești și Pășcanii, în care s-a aflat Sfânta icoană a Maicii Domnului, odor neprețuit care astăzi este așezată la loc de cinste în biserica parohială *Sfântul Ierarh Nicolae* din Vlădești, județul Galați.

*

Satul Pășcanii (cu variantele Pașcanii, Paschkani, Pășcanii-Slobozia, Sloboziia Pășcanii) se afla, în anul 1865, când se amintește de icoana făcătoare de minuni de la biserica din localitate, la mai puțin de 2 km sud de Vlădești. De-a lungul istoriei, numele satului Pășcanii a alternat cu cel al satului Vlădești¹³. Sub

este corectă, fostul sat Pășcanii aparținând de comuna Vlădești, pe Prut; Vădeni este sat aflat în administrarea comunei Cavadinești, jud. Galați.

¹¹ V. Căndea, *op. cit.*, p. 205.

¹² Melchisedec, episcop de Roman, *Tratat despre cinstirea și închinarea icoanelor în Biserica Orthodoxă și despre icoanele făcătoare de minuni din România Orthodoxă*, București, 1890, pp. 36–39.

¹³ *Vezi Tezaurul toponimic*, pp. 840–841 (se face trimitere la Iuliu C. Ciubotaru și Corneliu Istrati, *Documente privind relațiile agrare din Moldova, 1801–1831*, ms. la Arhivele Statului Iași, doc. nr. 375 din anul 1824).

numele Pășcanii apare în catagrafia din 1772–1774, precum și în cele de după această dată¹⁴.

Satul Vlădești este atestat documentar în prima jumătate a secolului al XV-lea. Astfel, la 6 iulie 1438, domnitorii Ilie și Ștefan dăruiesc lui Mihail Oțâl, „pisariul nostru“, pentru că ne-au slujit cu dreaptă și cu credință slujbă“, câteva sate la Prut, „mai din gios de gura (pârâului) Oancii, undi este Stanislav Ravasă și săliște ce/a/ vechi Sto(e)neștii (și) l(a) Corod undi a fost Dragoșă, (și pe din gios, săliștea lui Stan Sârbul) și la Movila Corodului, Săliște Sârbilor și de la Movila cea mare până la gura Corăzăului pe de amândouă părțile“. Hotarul acestor sate să fie „cu toate hotarele sale, pe unde s-au hrănit din veac“¹⁵. Istoricul Paul Păltănea presupunea pe bună dreptate că „satul «undi este Stanislav Răvașă» este satul Vlădești, pentru că într-un document din 18 aprilie 1797¹⁶ se arată că preotul *Alexandru Mitrofan* vinde lui Ioniță sin Vasile Stamati, căpitan de darabani, părțile de moșie ce le are de la strămoașa lui «Mărie Roboai ci au ținut-o Mihalce, nepotul piuarului Mihail Oțâl». Mențiunea din document că satul este «mai din gios de gura (pârâului) Oancii» pledează pentru această localizare”¹⁷.

Satul apare în documente, sub numele Vlădești, în anul 1628. Astfel, la 25 august 1628 voievodul Miron Barnovschi poruncește lui Ionașco Vrabie și Pavel Roșca să cerceteze pricina dintre niște răzeși și Apostol armaș, pentru satul Vorniceni din ținutul Covurlui. Este amintit în documentul respectiv „Teatiul Bour de Vlădești“¹⁸. Pe „Tiatiul de Vlădești“ îl întâlnim și într-un alt document din 14

¹⁴ P. G. Dmitriev, *Recensămintele populației Moldovei din anii 1772–1773 și 1774*, în vol. *Moldova în epoca feudalizmului*, 7, 2, Chișinău, 1975, p. 89a; Paul Păltănea, *Repertoriul documentelor istorice referitoare la județul Galați*, manuscris dactilografiat, aflat în Biblioteca „V. A. Urechia” din Galați, sub cota IV 6787 (1) (I) vol. I, partea I, pp. 14–15, doc. 7.

¹⁵ *Documenta Romaniae Historica* (în continuare se abreviază DRH), A, Moldova, vol. I (întocmit de C. Cihodaru, I. Caproșu și L. Șimanschi), București, 1975, p. 262, doc. nr. 185; *Catalog de documente din Arhivele Statului Iași. Moldova*, vol. I, 1398–1595 (întocmit de Virginia Isac), București, 1989, nr. 74.

¹⁶ Documentul se află în Serviciul Județean Galați al Arhivelor Naționale, *fond BVAU (Biblioteca V. A. Urechia)*, VI/44. Vezi și P. Păltănea, *Peceți ștefaniene la Dunărea de Jos*, Galați, 2004, p. 60; Idem, *Toponimie gălățeană. Vlădești*, în „Școala gălățeană”, nr. 137, martie 2006, p. 15.

¹⁷ Idem, *Repertoriul documentelor istorice*, vol. I, partea I, p. 14, doc. 7. Istoricul gălățean respinge, pe bună dreptate, opinia editorilor DRH (A, I, p. 498), potrivit căreia satul *undi este Stanislav Răvașă* ar putea să fie satul Oancea, „pentru că acesta este chiar la vărsarea pârâului Oancea în Prut, unde a fost jude Jula”, după cum se precizează în documentul din 20 aprilie 1521. Cf. *Documente privind istoria României*, A, Moldova, vol. I, București, 1953, pp. 176–177, doc. nr. 157.

¹⁸ DRH, A, Moldova, vol. XIX (volum întocmit de Haralambie Chirca), București, 1969, pp. 542–543, doc. nr. 395; P. Păltănea, *Toponimie gălățeană. Vlădești*, p. 15.

septembrie 1628¹⁹, iar în altul din 18 noiembrie același an sunt pomeniți „Tetul din Vlădești și Lepădat de acolo, oameni buni și bătrâni megieși dimprejur anume”²⁰.

Satul Pașcani, aflat la sud de Vlădești, se afla în proprietatea marelui logofăt Neculai Racoviță încă din 25 noiembrie 1654²¹. După 1 septembrie 1656 satul Pașcani de pe Prut este cumpărat de domnitorul moldovean Gheorghe Ștefan (a doua domnie, 8/18 iulie 1653 – 3/13 martie 1658) ctitoriei sale de lângă Târgu Ocna, Mănăstirea Cașin²², stăpânire reînnoită de același domnitor, prin hrisovul din 20 ianuarie 1657²³.

La 2 iunie 1680 satul se pare că nu mai era în posesia mănăstirii, deoarece la această dată Todosia, fata lui Pălămidă, dăruiește o parte din sat lui Neculai Racoviță, fost mare logofăt, „pentru mult bine ce le-a făcut”²⁴, opt decenii mai târziu (1764) domnitorul Grigore Al. Ghica (18 martie 1764 – 23 ianuarie 1767) întărea stăpânirea pe care o aveau în sat Ștefan Patrichi și Partenie monahul, după ce se judecaseră cu Ștefan Bosie, proprietarul moșiei Pășcani²⁵.

În anul 1844 proprietarul moșiei Pășcanii era hatmanul Alexandru Mavrocordat²⁶, care donează mai multe cărți de cult bisericii Sf. Voievozi din localitate²⁷. După moartea acestuia (1855 sau 1856), moșia rămâne în proprietatea Smarandei, soția sa (născută Moruzi).

La 1859, Vlădești se număra între târgurile care aveau o populație între 100–200 de suflete²⁸.

¹⁹ DRH, A, Moldova, vol. XIX, p. 550, 551, doc. nr. 402.

²⁰ *Ibidem*, p. 594, doc. nr. 434.

²¹ P. Păltănea, *Toponimie gălățeană. Vlădești*, p. 15.

²² Arhivele Statului București, ms. 628, f. 376–377, apud N. Stoicescu, *Repertoriul bibliografic al localităților și monumentelor medievale din Moldova*, București, 1974, p. 685, n. 7. Mănăstirea a fost construită între 1656–1657. Vezi mai multe date la N. Stoicescu, *Repertoriul bibliografic*, pp. 157–159; Petronel Zahariuc, *Țara Moldovei în timpul lui Gheorghe Ștefan voievod (1653–1658)*, Iași, 2003, p. 503.

²³ P. Păltănea, *Toponimie gălățeană. Vlădești*, p. 15.

²⁴ *Catalogul documentelor moldovenești din Direcția Arhivelor Centrale*, vol. IV, 1676–1700, București, 1970, nr. 496; P. Păltănea, *Toponimie gălățeană. Vlădești*, p. 15.

²⁵ Arhivele Statului Botoșani, *fond L. Dauș*, dos. 314, apud P. Păltănea, *Repertoriul documentelor istorice*, vol. I, partea I, p. 15, doc. 7.

²⁶ Fiul cel mai mare al marelui postelnic George Mavrocordat († 1821) și al Elenei Suțu, Alexandru Mavrocordat († 1855) a avut rang de mare hatman și postelnic. În urma căsătoriei sale cu Smaranda, fiica domnitorului Alexandru Moruzi, primește mai multe moșii, stabilindu-se în Iași. Vezi: Octav George Leca, *Familiile boeresti române*, București, 1899, p. 555; Idem, *Genealogia a 100 de case din Țara Românească și Moldova*, București, 1911, nr. 60; Constantin Sion, *Arhondologia Moldovei*, București, 1973, p. 163.

²⁷ Vezi mai jos însemnările care se referă la aceste donații.

²⁸ Ecaterina Negruți, *Clasificarea localităților urbane din Moldova în prima jumătate a secolului al XIX-lea. Considerații demografice*, în „Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie «A. D. Xenopol»”, vol. XII, Iași, 1975, p. 13.

Despre locuitorii satului, preotul Nicolae Chiculiță, slujitor la Vlădești, scria în toamna anului 1935: „Toate aceste trei sate (Brănești, Pășcani și Vlădești, n.n.) sunt așezări de clăcași; până la 1864 locuitorii munceau pe moșiile bo[i]erești și locuiau în bordeie. Neavând o tradiție veche gospodărească, majoritatea locuitorilor sunt săraci și neavând pământ suficient, și astăzi muncesc în dijmă la bo[i]eri, ale căror moșii încercuiesc comuna Vlădești”²⁹.

Satul Pășcanii, numit în limbajul curent al oamenilor din localitate Slobozia³⁰, a dăinuit, se pare, până în anul 1924 (sau puțin înainte de acest an), când a fost înglobat în satul Vlădești³¹. Vlădești a fost reședință de comună până în anul 1930, de această localitate aparținând satele Brănești, Roșcani și Vlădești³². Și astăzi se păstrează numele satului de altădată, Pașcani fiind un „teren agricol în lunca Prutului, la SE de Vlădești. Altitudinea maximă 7 m”³³.

Despre vechea biserică din Pășcanii nu cunoaștem prea multe date³⁴; exista cu siguranță înainte de anul 1772, căci în catagrafia întocmită în anii 1772–1774, la satul Pășcani slujeau *popa Ion* și *popa Mihalachi*³⁵. Este posibil ca preotul *Alexandru Mitrofan*, menționat în documentul din 18 aprilie 1797, pe care l-am amintit mai înainte, să fi fost, de asemenea, slujitor în Pășcanii. Înainte de anul 1809 slujeau la biserică *Sfinții Voievozi* din Pășcanii preoții *Gheorghie Ghinea* și *Dimitrachi Ghinea*³⁶. Acestei biserici i-au aparținut, fără îndoială, cărțile din prima

²⁹ Arhiva Arhiepiscopiei Dunării de Jos (în continuare se va cita AADJ), fond dosare parohiale, parohia Vlădești, dosar nr. 222/1931–1935, f. 509. Despre creștinii din Vlădești, preotul Chiculiță scria tot aici: „Oamenii, în general, sunt pașnici; puțin cam indiferenți pentru biserică unii, dar obiceiurile creștinești le țin”.

³⁰ *Ibidem*, fond dosare generale, dosar nr. 2833/1965, f. 141; pr. C. Chiorpec, *Istoric* (al bisericii din Vlădești, n.n.), *ibidem*, fond inventare, Parohia Vlădești, dosar nr. 3/1967, f. 2 (manuscris dactilografiat).

³¹ *Indicator alfabetic al tuturor localităților (orașe, sate și cătune) din România, cu arătarea județului din care fac parte*, București, 1924, unde Pașcanii nu mai apare. Vezi *Tezaurul toponimic*, p. 841, XII; P. Păltănea, *Toponimie gălățeană. Vlădești*, p. 15.

³² AADJ, fond inventare, Parohia Vlădești, dosar nr. 3/1967, f. 2.

³³ Sorin Geacu, *Județul Galați. Dicționar de geografie fizică*, București, 2007, p. 183.

³⁴ Referințele bibliografice la care face trimitere istoricul N. Stoicescu (*Repertoriul bibliografic*, p. 628) pentru această biserică sunt foarte sărace.

³⁵ P. G. Dmitriev, *op. cit.* Considerăm că se face referire la satul Pășcanii de lângă Vlădești, nu satul Pașcani, dispărut, vecin cu Sucevenii, după cum apreciază P. Păltănea (*Vechi locașuri de cult și viața bisericească în sudul Moldovei până în anul 1864*, în vol. *Monumente istorice și izvoare creștine*, Galați, 1987, p. 235, reluat în vol. *Istorie bisericească, misiune creștină și viață culturală de la începuturi până în secolul al XIX-lea*, I, Galați, 2009, p. 537), întrucât nu avem o altă mărturie despre existența unei biserici la dispărutul sat Pașcani de lângă Suceveni. De altfel, un astfel de sat lângă Suceveni nu este menționat în *Tezaurul toponimic al României*.

³⁶ Constantin N. Tomescu, *Știri catagrafice din Biserica Moldovei în 1809*, în „Arhivele Basarabiei”, an. III, nr. 3, 1931, p. 194.

jumătate a secolului al XVIII-lea și din prima jumătate a celui următor, care astăzi se păstrează în fondul de carte veche din biblioteca parohiei Vlădești (cea mai mare parte)³⁷ și în depozitul de bunuri patrimoniale al Arhiepiscopiei Dunării de Jos³⁸.

Probabil că în primele decenii ale secolului al XIX-lea această biserică s-a ruinat. Cert este că în primăvara anului 1840 a început ridicarea unui nou locaș, cum vom vedea în continuare, și în care se va așeza și icoana Maicii Domnului făcătoare de minuni. Mai întâi vom face însă o succintă trecere în revistă a câtorva mărturii scrise despre această biserică.

Astfel, catagrafia bisericilor întocmită de Episcopia Dunării de Jos în anul 1872 indică la satul Pășcani, comuna Vlădești, biserica „*Ador[mirea] Maic[ii] D[omnu]lui*, de lemn, întreținută de comună, înființată la 1844, având drept personal 2 cântăreți”³⁹. Potrivit lui Moise N. Pacu, biserica din Pașcani cu hramul Sf.

³⁷ Interesant este faptul că cele mai multe exemplare de carte din fondul vechi nu au fost preluate pentru depozitul central eparhial de bunuri bibliofile, ele rămânând pe mai departe în biblioteca bisericii. Redăm lista celor care au însemnări și pe care le-am cercetat, precum și a celor mai noi care, de asemenea, conservă însemnări: *Apostol*, Râmnic, 1747; *Liturghier*, Râmnic, 1759; *Cazanie*, Buzău, 1834; *Evanghelie*, Sibiu, 1806; *Psaltire*, Brașov, 1810; *Psaltire*, București, 1820; *Penticostar*, Neamț, 1834; *Evhologiu*, Iași 1834; *Apostol*, Iași, 1835; *Ceaslov*, Brașov, 1835; *Antologhion*, Pesta, 1838, vol. I (*partea I*); vol. II (*partea a doua și a treia*); *Dumnezeieștile liturghii*, Iași, 1845; *Mineiul lunii martie*, Neamț, 1846; *Dumnezeieștile liturghii*, Neamț, 1860; *Penticostar*, București, 1912; *Apostol*, București, 1914; *Apostol*, București, 1924; *Mineiul lunii noiembrie*, București, 1927; *Mineiul lunii decembrie*, Mănăstirea Cernica, 1927; *Mineiul lunii maiu*, București, 1928; *Mineiul lunii iulie*, București, 1928; *Evanghelie*, București, 1928; *Mineiul lunii aprilie*, București, 1929; *Mineiul lunii octombrie*, București, 1929; *Triod*, București, 1930; *Noul idiomelar*, București, 1933; *Octoih mare*, București, 1952.

³⁸ În depozitul de bunuri bibliofile de la Centrul Eparhial din Galați se află următoarele patru cărți vechi, preluate în anii 1980–1981 de la parohia Vlădești: *Evanghelie*, București, 1742 (inv. nr. 151); *Triod*, București, 1798 (inv. nr. 480); *Triod* coligat cu *Strastnic*, Buda, 1816 (inv. nr. 481); *Octoih*, Neamț, 1836 (inv. nr. 484). De la filiala Brănești au fost depuse în același depozit al Arhiepiscopiei două cărți vechi: *Evanghelie*, București, 1742 (inv. nr. 8); *Minei pe luna decembrie*, Neamț, 1846 (inv. nr. 9). În lista de inventariere nr. II, întocmită la 30 septembrie 1967 erau înscrise doar următoarele cărți vechi: *Evanghelie*, București, 1742; *Penticostar*, Neamț, 1834; *Apostol*, Pesta, 1835; *Minei pe tot anul*, 1838; *Dumnezeieștile Liturghii*, Iași, 1845; *Cazanie*, București 1898. Cf. *AADJ*, fond inventare, Parohia Vlădești, dosar nr. 3/1967, f. 7 (dactilografiat).

³⁹ *Ibidem*, dosar nr. 1183/1872, f. 18v, nr. 73. Unele repere din catagrafia respectivă sunt eronate. Spre exemplificare, arătăm că expediind datele solicitate pentru statistică, în 1872, protoiereul județului Brăila, Al. Sudețeanu, comunica episcopului Melchisedec Ștefănescu inexactitățile cronologice referitoare la data edificării bisericilor: „Din observările făcute, unii preoți arată data începerii bisericii, unii când s-a terminat și alții când s-a sfințit, și nici unii n-au luat de bază unul și același timp al arătării când s-a înființat biserica”. Cf. *Ibidem*, fond dosare generale, dosar nr. 1183/1872, f. 39v, 42r. Hramul *Adormirea Maicii Domnului* înscris la biserica din Pașcanii nu este corect, de vreme ce toate celelalte mărturii mai vechi și mai noi pomenesc doar hramul *Sfinții Voievozi*. Considerăm că respectiva confuzie s-a

Voievozi este construită în anul 1843 „în zid de paiante”, la 1891 fiind în stare bună⁴⁰. Protopopul Gheorghe Popescu nota în anul 1906 că „biserica filială din cotuna Pașcani este construită de vălătuci în anul 1850 și în prezent se găsește în stare rea. Catapeteazma o are de mușama și întregul mobilier în stare rea”⁴¹. Anuarul Casei Bisericii pe anul 1909 înscrie biserica Sf. Voievozi din Pășcanii (la acea dată filială la Vlădești) ca fiind construită din ceamur în anii 1846–1849⁴². În fine, în raportul general pe anul 1949 al parohiei Vlădești, preotul Nicolae Chiculiță scria că biserica Sf. Voievozi este construită din ciamur în 1840 și sfințită în 1844⁴³. După cum se vede, datele privind construirea bisericii din Pășcani au în vedere succesiunea în timp a unor locașuri, reperele cronologice nefiind întru totul armonizate.

În ceea ce privește anul edificării bisericii Sfinții Voievozi, în care s-a petrecut lăcrimarea icoanei Maicii Domnului, descoperirea recentă a unei însemnări contemporane inedite pe o carte de slujbă aflată în biblioteca parohiei Vlădești este de natură să pună definitiv capăt controverselor de încadrare cronologică. Redăm integral această însemnare, care are caracter de pisanie: „La anul 1840, luna aprilie s-au început bisărica Sfinților Voievozi din sat Pășcanii și s-au săvârșit la 1844, luna ghenari, prin osărdia dumisale spatariului Mihalachi Străjăscul, fiind posăsor aceștii moșii a dumne[a]lui hatmanului Alecs[andru] Mavrocordat. Apostol Dediul preot, slujătoriu întâiu la această bisărică”⁴⁴.

Așadar, anul 1844, înscris atât în catagrafia din 1872, cât și în relatarea protoiereului I. Severin, la care ne vom referi mai jos, este cel al încheierii construcției bisericii din Pășcanii, care ar putea fi (după informația preluată în 1865 de același protoiereu, de la bătrânul Vasile Stoleriu din Vlădești, participant la zidirea bisericii) și anul zugrăvirii icoanei Maicii Domnului. De altfel, cele mai multe dintre însemnările preotului Apostol Dediul de la această biserică, făcute pe cărți de cult din prima jumătate a secolului al XIX-lea, poartă data ianuarie 1844, ceea ce înseamnă că biserica era gata la acel moment.

făcut cu biserica din satul Roșcani, înglobat în comuna Vlădești, care, într-adevăr are hramul *Adormirea Maicii Domnului*.

⁴⁰ Moise N. Pacu, *Cartea județului Covurlui*, partea a III-a, Galați, 1891, p. 107.

⁴¹ Ec. stavr. Gheorghe Popescu, *Protopopia județului Covurlui. Dare de seamă*, București, 1906, p. 132.

⁴² *Anuar 1909*, ed. de Administrația Casei Bisericii, București, 1909, p. 470.

⁴³ *AADJ*, fond dosare parohiale, parohia Vlădești, dosar nr. 116/1949–1960, f. 14.

⁴⁴ *Antologhion* (cuprinzând slujbele lunilor ianuarie-august), Pesta, 1838. Însemnarea cu caractere chirilice este făcută pe foaia de titlu a ultimei părți a *Antologhionului* („Partea întâia carea cuprinde în sine rânduiala slujbelor de obște”).

Biserica *Sfinții Voievozi* din Pășcanii se afla, așadar, la începutul secolului al XX-lea, în stare de degradare⁴⁵. O furtună petrecută în ziua de 26 noiembrie 1928 a dezvelit biserica din Pășcanii; pentru refacerea acoperișului din tablă au fost deblocate fondurile necesare din bugetul parohiei⁴⁶. Ne vom referi la acest locaș un pic mai departe.

Despre vechea biserică din Vlădești se scria în anul 1909 că „din cauza vechimei s-a dărâmat și în locu-i nu s-a mai ridicat alta”⁴⁷. În toamna anului 1913 se așeza piatra fundamentală a unei noi biserici, coordonator al acestei lucrări fiind desemnat ieromonahul *Grigore Dinescu* de la Mănăstirea Cocoș, „harnic ieromonah care lucrează dezinteresat”, după aprecierea ierarhului locului Nifon Niculescu, și care avea vocația mobilizării oamenilor spre construirea de biserici⁴⁸. Un sprijin important la ridicarea bisericii l-a dat boierul Enache Gherghiceanu⁴⁹. Lucrările s-au desfășurat anevoios și calitatea execuției lăsa mult de dorit. Astfel, pictorul I. Catrinescu și ajutorul său, Iacob Dulău, se plâneau de faptul că nu pot lucra, întrucât tencuiala plafonului se desprindea, iar în iulie 1927 preotul paroh raporta că „păreții bisericii s-au plecat într-o parte”⁵⁰. Despre pictura celor doi „artiști” preotul

⁴⁵ Într-un proces verbal de inspecție „dresat” la 16 noiembrie 1909, protoiereul scria: „Biserica filială din cătuna Pașcani este construită din vâlătuci și se găsește iarăși în stare rea...”. *AADJ*, fond dosare parohiale, parohia Vlădești, dosar nr. 65/1910–1927, f. 1. Situația se afla neschimbată și în vara anului 1931, când preotul V. Bălan comunica eparhiei cu surprinzătoare nonșalanță că biserica „este de lut, veche, acoperită spre miazănoapte și răsărit cu scânduri pereții. Ea se ruinează”. *Ibidem*, dosar nr. 222/1931–1935, f. 102r.

⁴⁶ *Ibidem*, dosar nr. 143/1930, f. 9. Despre această reparație amintea într-un raport întocmit la 1 iulie 1931 și preotul Vasile Bălan. Vezi *Ibidem*, dosar nr. 222/1931–1935, f. 91v. Tot în acest document se arată că s-a făcut clopotnița nouă la biserica din Pășcanii, precum și gard de stuf și porți de scândură.

⁴⁷ *Ibidem*, dosar nr. 65/1910–1927, f. 1. Icoane de la această biserică, a căror pictură „este aproape de tot ștearsă” (*Ibidem*, dosar nr. 222/1931–1935, f. 509) se află și astăzi în biserica veche din Pașcanii, refăcută și sfințită în 1946. În *Anuar 1909*, p. 470, citim că biserica din Vlădești a fost făcută din nuiiele la 1828–1829.

⁴⁸ *AADJ*, fond dosare parohiale, parohia Vlădești, dosar nr. 65/1910–1927, f. 82, 102. La data așezării pietrei fundamentale, parohia nu avea conducător, preotul Constantin Chiorpec fiind suspendat de Consistoriul bisericesc pentru lipsă de interes față de problemele bisericești și numit slujitor ajutător la Brănești. Oficial postul de paroh la Vlădești era girat de preotul Gh. Podașcă de la parohia Măstăcani din apropiere. Vezi *Ibidem*, f. 61, 68. Anul 1913, ca dată a așezării pietrei fundamentale a bisericii din Vlădești și în raportul revizorului eparhial, pr. N. Gădei din decembrie 1929. *Ibidem*, dosar nr. 143/1930, f. 70.

⁴⁹ Pr. Nicolae Chiculiță, *O viață de om*, Brașov, 2001, p. 40.

⁵⁰ *AADJ*, fond dosare parohiale, parohia Vlădești, dosar nr. 65/1910–1927, f. 202, 207. Întrucât ministrul muncii și ocrotirii sociale Trancu-Iași făcea presiuni pentru sfințirea bisericii, episcopul îi răspunde că nu se poate săvârși acum (8 noiembrie 1926) sfințirea, fiindcă „abia s-a început pictura”. *Ibidem*, f. 188. Trancu-Iași va dona pentru biserica din Vlădești, zece ani mai târziu, 1.000 de lei. Cf. *Ibidem*, dosar nr. 329/1936–1948, f. 1–2.

Vasile Bălan nota că „e rea de tot”⁵¹, motiv pentru care solicită eparhiei să-i recomande un pictor ca s-o refacă. Dintre cei doi pictori recomandați de Episcopia Dunării de Jos, Vasile Robea din Galați și Gh. Eftimiu din București, este acceptat ultimul, care va și reface pictura, începând cu 1 august 1933, la 12 septembrie lucrarea fiind încheiată⁵². Mobilierul este contractat cu sculptorul gălățean Marin Gh. Nicolai⁵³. Efectuându-se recepția finală a lucrărilor⁵⁴, biserica *Sfântul Nicolae* din Vlădești a fost sfințită de episcopul Cozma Petrovici la 30 septembrie 1934⁵⁵. Din nefericire, această biserică, „construită din cărămidă, învelită cu tablă și pictată frumos în întregime, în anul 1940 a fost dărâmată de cutremur și nu s-a mai refăcut”⁵⁶. Nu cunoaștem din ce motive colonelul I. Constantinescu din Brăila, care a solicitat și obținut de la eparhie, în toamna anului 1943, aprobarea de a construi o biserică în Vlădești, în locul celei dărâmate la cutremurul din 1940, nu a dat curs acestei inițiative⁵⁷. Pe locul acestui locaș se află acum Căminul cultural din localitate. Până în 1960, când s-a cedat primăriei Vlădești locul pentru construirea căminului, se păstrau încă Sfânta masă împrejmuită și o troiță⁵⁸. După mărturia localnicilor mai în vârstă⁵⁹, cărămida de la acest sfânt locaș s-ar fi folosit la construirea Spitalului din Târgu Bujor. Documentele de arhivă infirmă însă această

⁵¹ *Ibidem*, dosar nr. 222/1931–1935, f. 291 (raportul parohiei nr. 86 din 8 octombrie 1932).

⁵² *Ibidem*, f. 290, 366, 384 (contractul între parohie și pictorul Gh. Eftimiu), 392.

⁵³ *Ibidem*, f. 289 (contractul din 7 octombrie 1932), 301.

⁵⁴ La 27 septembrie 1934. Vezi *Ibidem*, f. 446. O prerecepție se făcuse la 11 septembrie 1934, constatându-se că sunt încă multe lucruri de pregătit. *Ibidem*, f. 444.

⁵⁵ Vezi Actul comemorativ încheiat și semnat cu acest prilej, *ibidem*, f. 463. Cf. și Pr. N. Chiculiță, *op. cit.*, p. 45. O însemnare pe un *Apostol* imprimat la Mănăstirea Cernica, în 1924, aparținând parohiei Vlădești (exemplarul se află în biblioteca parohiei) amintește, de asemenea, că biserica Sf. Nicolae „s-a sfințit în anul 1934, septembrie 30, de către Prea Sfințitul Episcop Cosma Petrovici al Eparhiei Dunărea de Jos, Galați”. Însemnarea aflată la pp. 23–27 aparține cântărețului Vasile Gălățanu.

⁵⁶ Pr. C. Chiorpec, *Istoric*, f. 2. Vezi și *AADJ*, fond dosare generale, dosar nr. 2833/1965, f. 141. La 11 noiembrie 1940 preotul paroh scria Episcopiei: „Groaznicul cutremur din ziua de sâmbătă seara a surpat din temelie biserica cea nouă din comuna Vlădești. Dărâmăturile au cuprins sub ele tot ceea ce se cuprindea altădată în Sfânta biserică”. *Ibidem*, fond dosare parohiale, parohia Vlădești, dosar nr. 329/1936–1948, f. 121; Pr. Nicolae Chiculiță, *op. cit.*, pp. 58–59.

⁵⁷ *AADJ*, fond dosare parohiale, parohia Vlădești, dosar nr. 329/1936–1948, f. 453–455.

⁵⁸ De fapt, Sfânta masă se afla sub o clopotniță improvizată din „4 furci de salcâmi, căptușită cu scândură și învelită cu tablă”. *Ibidem*, f. 376. Preotul N. Chiculiță, în mai 1960, cerea instrucțiuni eparhiei ce să facă, în situația cedării locului bisericii cu Sfânta masă. Episcopul Chesarie Păunescu punea următoarea rezoluție: „Preotul să scoată sfintele moaște împreună cu aromatele aflate în gropița din piciorul Sfintei mese și le va aduce la Episcopie, iar materialul din piciorul Sfintei mese să fie întrebunțat la biserică”. *Ibidem*, dosar nr. 65/1910–1927, f. 47.

⁵⁹ Comunicată subsemnatului de credinciosul Neculai Jalbă, în vârstă de 83 de ani, și de cântărețul bisericesc Spiru Calapod (38 de ani).

păreră, arătând că de fapt o parte din cărămidă a fost împrumutată Primăriei Vlădești pentru refacerea localului acesteia și pentru construirea unui grajd⁶⁰.

În această situație s-a trecut la refacerea vechii biserici Sf. Voievozi din Pășcani, lucrări efectuate în cursul anului 1946. Comunicând că reparațiile s-au încheiat, preotul Chiculiță scria că „s-a făcut reparația din temelie, fiindcă totul era distrus”. Iconostasul bisericii ruinate la cutremurul din 1940, cu icoane realizate de pictorul Victor Balaeș⁶¹, a fost montat în biserică refăcută și se păstrează și în prezent. La 3 noiembrie 1946, din delegația episcopului Cozma Petrovici, protoiereul Gheorghe Florea a sfințit biserica, în prezența mai multor clerici din satele învecinate, a autorităților locale și a unui „foarte mare număr de credincioși”⁶². Dascălul Vasile Gălățanu de la Pășcanii însemna evenimentul, cu amănunte, pe *Mineiul luni maiu*, București, 1928 (versoul foi de titlu)⁶³: „Să știe că în anul 1946, luna mai în 22 de zile ne-am apucat de refăcut biserica cu [hramul] Sfinții Marii Voivozi din Slobozia ce era ruinată complectamente, fiind veche, lucrată din paiantă, iar refacerea s-a făcut din temelie de către sătenii comunei Vlădești, având în frunte un comitet condus de preotul Neculai Chiculiță, ajutat întru totul de către cântărețul Vasile N. Gălățanu, și s-a terminat în luna noiembrie, ziua 3, același an, când a fost sfințită de către pr. proto[i]jereu Gh. Florea și de soborul preoților din cercul pastoral Oancea.

Să știe mai știi că în vara aceasta a fost una din secetele care încă n-au mai cunoscut generația noastră. Cântăreț bisericesc V. Gălățanu”.

În Vlădești a mai existat în secolul al XIX-lea o altă biserică tot cu hramul *Sfântul Ierarh Nicolae*, în cimitirul din localitate, construită din lut și acoperită cu stuf, ale cărei ruine se mai păstrau în anii 1908–1910, după mărturia unor locuitori⁶⁴. Astăzi, pe locul bisericii se află clopotnița din cimitir, lângă care se mai păstrează, conform mărturiei localnicilor comunicată nouă de preotul paroh Doru Arghire, un

⁶⁰ Primăria se angaja ca la ridicarea unei noi biserici să pună la dispoziție aceeași cantitate (27.480 bucăți) de cărămidă. Câteva console realizate pentru biserică ce s-a prăbușit în 1940 au fost donate pentru înfrumusețarea fațadei școlii din Vlădești. *AADJ*, fond dosare parohiale, parohia Vlădești, dosar nr. 329/1936–1948, f. 465.

⁶¹ În mai 1925 iconostasul bisericii era gata, iar pictorul Balaeș solicita parohiei să-i achite valoarea materialelor și a manoperei. *Ibidem*, dosar nr. 65/1910–1927, f. 167; *Ibidem*, dosar nr. 329/1936–1948, f. 471.

⁶² *Ibidem*, dosar nr. 65/1910–1927, f. 465; *Ibidem*, dosar nr. 329/1936–1948, f. 510; pr. N. Chiculiță, *op. cit.*, p. 66.

⁶³ Mineiul a fost donat bisericii din Vlădești la 20 aprilie 1937 de Marghioala N. Vrănceanu din Roșcani, jud. Covurlui, potrivit însemnării de la p. 3.

⁶⁴ *AADJ*, fond dosare generale, dosar nr. 2833/1965, f. 141; Pr. C. Chiorpec, *Istoric*, f. 2 (manuscris dactilografiat).

fragment din butucul de lemn care era piciorul Sfintei Mese⁶⁵. Din cauza terenului din vechiul cimitir, impropriu pentru înhumări (sol nisipos, care se surpă repede când se sapă groapa), în iulie 1926 se solicita înființarea unui alt cimitir, în punctul numit „Dealul ariei”⁶⁶.

În prezent se construiește o nouă biserică, așezată sub patronajul *Sfinților Ierarhi Nicolae și Ioan Gură de Aur*, la cca 10 m vest de vechea biserică, în aceeași incintă. Temelia acestui locaș s-a pus de ÎPS Arhiepiscop al Dunării de Jos, Casian Crăciun, în după-amiaza zilei de 3 iunie 2007⁶⁷. În vara anului 2010 construcția, realizată din cărămidă și beton, se afla ridicată până la nivelul superior al turlei de pe naos⁶⁸.

În privința slujitorilor de la Pășcanii și Vlădești, pe lângă preoții menționați mai sus avem cunoștință și de alți clerici.

Cel dintâi preot cunoscut se pare că este preotul *Gheorghe*, înainte de anul 1749, potrivit unei însemnări incomplete din acest an pe un *Apostol*, Râmnic, 1747 (exemplar aflat în biblioteca parohiei Vlădești): „...Bisarica și să ne fie nouă și părinților noștri viacinică poman[ă]. Pomenește, Doamne, [pe] Anton, pă răposatul robul Tău Dumitrașcu, Safta i snă ego la leat 7257 <1749>” (f. 1r-7r); „Să să știe, această (sic!) Sfântă (sic!) Apostol l-am dat eu, Anton Căzăcul părintelui Gheorghe ca să ne pomenească la biserica, eu robul lu Dumnezeu Anton, Ștefana” (f. 13r-17r).

În prima jumătate a secolului al XIX-lea slujea la altarul bisericii Sfinții Voievozi din Pășcanii preotul *Apostol Dediul*, autor al mai multor însemnări pe cărți de cult ce se aflau în uzul bisericii și pe care le și redăm mai jos. Câteva din însemnări sunt iscălite de preotul Dediu cu mențiunea „întâiul slujitor la această sfântă biserică sau slujitor întâi la această sfântă biserică”. Această mențiune poate să însemneze fie că a fost primul slujitor la biserica nouă ce s-a ridicat, fie că mai erau și alți preoți la acest sfânt locaș (cel puțin încă unul), preotul Dediu fiind protosul sau parohul⁶⁹. Înclinăm să credem că preotul Dediu a fost singur slujitor la biserica respectivă (întrucât în însemnările de pe cărți nu este menționat în perioada

⁶⁵ Am văzut personal clopotnița și fragmentul din piciorul Sfintei Mese a locașului care a fost în cimitirul din fostul sat Pășcanii, cu ocazia vizitei făcute în ziua de 5 iunie 2010.

⁶⁶ *AADJ*, fond dosare parohiale, parohia Vlădești, dosar nr. 65/1910–1927, f. 176.

⁶⁷ Lidia Popița Stoicescu, *Punerea pietrei de temelie la noua biserică din Vlădești*, în „Călăuză ortodoxă”, an XVIII, nr. 223, iunie 2007, p. 25; *Dare de seamă cuprinzând principalele aspecte ale activității și vieții bisericești din Eparhia Dunării de Jos, în anul 2007*, în vol. *Biserică, misiune, slujire*, 8, Galați, 2008, p. 250; vezi și anexa nr. 25, b/1, p. 478.

⁶⁸ Situație constatată de autorul acestor rânduri, cu ocazia vizitei făcute în Vlădești, în ziua de 5 iunie 2010.

⁶⁹ Vezi aceleași opinii la pr. N. Chiculiță, în *AADJ*, fond dosare parohiale, parohia Vlădești, dosar nr. 222/1931–1935, f. 510r.

20 ianuarie 1835⁷⁰ – 29 iunie 1853 alt preot) și cel dintâi după înălțarea sfântului locaș.

Însemnările preotului Apostol Dediu sunt importante pentru că ne oferă mărturii referitoare la istoria bisericii din Pășcanii, dar și la unele evenimente locale sau regionale. Astfel, pe versoul forzațului întâi al unui *Triod*, București, 1798 nota: „Acest Sfânt Triod esti a[l] bisăricii Sfinților Voivozi din sat Pășcanii, cumpărat de cinstit vecinicul stăpân dum[nealui] hat[man] Alex[andru] Mavrocordat la care nu are nimine stăpân[ire] pi dănsu, fără numai Sfânta biserică. 1844, ghenar[ie] 20. Apostol Dediul, preot slujător întâiu la această sfântă biserică”⁷¹.

Pe același *Triod*, p. 302, preotul Dediu a scris două însemnări: (jos) „La anul 1849 avgust 2, au vinit domn Grigorie Ghica⁷² di la Țarigrad la cari m-am întâmplat și eu când au eșit din vapor. Apostol Dediul preot”⁷³, (sus) „La anul 1850 au picat iarna de la noemvri(e) 15 zile și au ținut pân’ la la (sic!) Postul Mare, că au degerat multi viti și au și murit multi. Apostol Dediul preot”⁷⁴.

Însemnări am găsit și pe un alt *Triod*, tipărit la Buda, în 1816, coligat cu un *Strastnic* apărut tot în 1816 din aceeași officină⁷⁵. Astfel, pe versoul forzațului întâi preotul Apostol Dediul a făcut următoarea însemnare: „Acest Sfânt Triod esti a bisăricii Sfinților Voivozi din sat Pășcanii, cumpărat de cinstit vecinicul stăpân dum[nea]lui hat[manul] Alecs[andru] Mavrocordat la care nu are nimine stăpân[ire]

⁷⁰ Cea mai veche însemnare datată referitoare la preotul Dediul de la Pășcanii este din anul 1835, făcută pe un *Apostol*, Iași, 1835 (forzaț 2, exemplar aflat în biblioteca parohiei Vlădești): „Acest Sfânt Apostol esti [al bi]săricii Sf[in]ții V[oie]v[oz]i din sat Pășcanii, cumpărat de vecinicul stăpân d[um]nealui hatmanul Alecsandru Mavrocordat și cini [să va] ispiti a o înstrăina să fii neertat de sfinții Apostoli. 1835, ghenar 20. Apost[ol] Dediul preot, Pășcanii”. Alte însemnări făcute pe aceeași carte de preotul Dediul (pp. 12–16 și 48) plasează donația la 1 ianuarie 1844 (p. 16), respectiv anul 1844 (p. 48).

⁷¹ Însemnare reprodușă, cu unele greșeli de descifrare și de către pr. N. Chiculiță. Vezi *AADJ*, fond dosare parohiale, parohia Vlădești, dosar nr. 222/1931–1935, f. 510r. Cartea a aparținut, înainte de anul 1812, bisericii Sf. Voievozi din satul vecin Brănești, conform însemnării de la pp. 55–71: „Să să știi această sfântă carti anumi Triod iasti drept a satului Brănești și cine sar ispiti ca să o fore sau ... (text greu de decifrat) să fii blăstămat și afurisăt; fi[e]rul să ruginească iar trupul acelu[a] să ste[a] neputrezit iară ... să fie blagoslovit ... 1812 și am scris eu preotul Mihalachie Ochiroș”. În prezent, exemplarul se află în Depozitul de carte veche al Arhiepiscopiei Dunării de Jos, sub nr. de inv. 480.

⁷² Grigore Alexandru Ghica, domn al Moldovei între anii 1849–1856.

⁷³ Însemnare reprodușă de către pr. N. Chiculiță. Vezi *AADJ*, fond dosare parohiale, parohia Vlădești, dosar nr. 222/1931–1935, f. 510r. În loc de *la cari m-am întâmplat*, preotul Chiculiță reproduce eronat *la cari l-am întâmpilat*.

⁷⁴ Însemnare reprodușă de către pr. N. Chiculiță. Vezi *AADJ*, fond dosare parohiale, parohia Vlădești, dosar nr. 222/1931–1935, f. 510r.

⁷⁵ Exemplar aflat în Depozitul de carte veche al Arhiepiscopiei Dunării de Jos, sub nr. de inv. 481.

pe dănsu, fără numai Sfânta bisărică. 1844, ghenar[ie] 20. Apostol Dediul preot, slujător întâiu la această Sântă bisărică”.

Începând de la p. 162v, până la p. 178 citim: „Această carte ci să numești Triod esti drept a bisăricii Sfinților Voivozi din satul Pășcanii cumpărat de proprietierul moșii hat[manul] Alicesandru Mavrocordat la cari nu ari să să facă numine stăpăn pă dănsu din slujitorii bisăricii sau altcineva. 1843, ghenari[e] 20. Apostol Dediul preot, întâiu slujătoriu la această Sfântă bisărică și cei ce vor fi urmași slujători să mă pomenească la Sfântul jărtfelnic”⁷⁶.

Între însemnările aflate pe un *Evhologiu*, Iași, 1834 (f. 1v, după foaia de titlu, nenumerotată)⁷⁷ citim: „La anul 1846 au venit lăcustile în Moldova, îndestule de multe și s-au îngropat, venite de piste Prut. 1847, maiu 2, Apostol Dediul, preot”. Pe aceeași filă se află însemnarea: „Acest Molitfelnic este al bisăricii Sfinților Vo[i]vozi din sat Pășcanii, cumpărat de însuși vecinicul stăpăn al moșii, dumnealui hat[manul] Alecsandru Mavrocordat la anul 1846, prin silința mea, jos iscălitului Apostol Dediul, preot, mult păcătosului”⁷⁸.

Preotului Dediu i se datorează și trei din însemnările pe un *Penticostar*, Neamț, 1834⁷⁹: „Acest Penticostariu esti a[l] bisăricii Sf[in]ții V[oie]v[ozi] din sat Pășcanii [cumpărat] de vecinicul stăpăn a[l] moșii dumne[a]lui hatman Alăcsandru Mavrocordat la anul 1844, ghenar[ie] 1. Apostol Dediul preot, întâiul slujătoriu” (f. 61v-64r); „Acest Sfânt Penticostariu esti a[l] bisăricii Sfinților Voi[e]vozi din satul Pășcanii cumpărat de vecinicul stăpăn dumn[ea]lui hatmanul Alecsandru Mavrocordat ca să fii spre slujba bisăricii și să nu să facă nimi[ni] stăpăn pi dănsul din slujători sau alții, 1844, ghenari[e] 20. Apostol Dediul preot slujătoriu la această Sfântă bisărică” (f. 73v-86r); „La anul 1848 s-au sculat bo[i]erii din Moldova asupra d[o]mnului Mihail Sturza ca i-l perzi (ca să-l piardă, n. ns.). La cari au venit odată în Moldovii și turcii și moscalii de s-au bătut cu ungurii. Cari pre mulți unguri i-au robot moscalii cum și pre bo[i]erii ci să sculasă asupra D[o]mnului i-au dus pisti Prut la surg[hi]unuri. 1848, maiu 20, Apostol Dediul preot, întâiu slujătoriu aice” (f. 86).

Pe un *Octoih*, Neamț, 1836 (p. 140) se află următoarea însemnare: „Acest Octoih este a[l] bisăricii Sfântălor Voivozi din sat Pășcanii, cumpărat de vecinicu

⁷⁶ Însemnare reprodușă fragmentar de preotul N. Chiculiță. Cf. *AADJ*, fond dosare parohiale, parohia Vlădești, dosar nr. 222/1931-1935, f. 509v.

⁷⁷ Exemplarul se află în biblioteca parohiei Vlădești.

⁷⁸ O altă însemnare de pe f. 635r, datorată aceluiași preot Dediul ne înștiințează însă că Molitfelnicul a fost cumpărat de soția hatmanului, Zmaranda, la 7 ianuarie 1847: „Acest Molitfelnic esti a[l] bisăricii Sfinților V[oie]v[ozi] din sat Pășcanii, cumpărat de dumne[ae]i domnița Zmărănda, vecinica stăpână a moșii, însă prin silința mea, [a] gios iscălitului Apostol Dediul preot, întâiu[l] slujătoriu la această bisărică. 1847, ghenar[ie] 7”.

⁷⁹ Exemplarul se află în biblioteca parohiei Vlădești, având nr. (vechi) de inventar 171.

stăpân a moșii dumnealui hat[man] Alisandru Mavrocordat la anul 1844, ghen[a]r[ie] 1. Apostol Dediul preot, întâiul slujitoriu”.

Pe un *Strasnic*, Buda, 1816, coligat cu *Triod*, Buda, 1816 (p. 5) citim: „Acest Tipicon este a[l] bisăricii Sfinților Voivozi din sat Pășcanii, cumpărat de hat[manul] Ale[c]sandru Mavrocordat însă prin silința me, gios iscălitului, la anul 1843, ghenari întâiu. Apostol Dediul preot, întâiul slujitor / Safta presvitera⁸⁰ la această sfântă bisărică și oricari preot va sluji pi urma me să mă pomenească, că spre aceia m-am silit”.

Din însemnarea de pe forzațul 1 al unui *Antologhion* (mineiele pe lunile septembrie-iunie), Pesta, 1838, aflăm: „Știut să fii că la 25 ale lunii lui octom[v]rii au dat o brumă di omăt și s-au și luat pân` la prânzu. Și pentru aceasta am însămnat. 1846, octomvri 25. Apostol Dediul preot”.

Cea mai târzie însemnare a preotului Dediul este din anul 1850, ceea ce l-a determinat pe preotul N. Chiculiță să presupună că acesta „a murit cam pe la anul 1850”⁸¹.

Preotul *Ștefan Săcanu*, duhovnic, slujea probabil la Pășcanii din 1850. În acest an dăruia bisericii respective un *Liturghier*, Râmnic, 1759 (astăzi în biblioteca parohiei Vlădești)⁸². Nu se poate susține opinia preotului N. Chiculiță că „preotul Săcan a slujit până pe la anul 1875”, întrucât în anul 1870 se sublinia necesitatea unui preot la Pășcanii, ceea ce înseamnă că postul era vacant⁸³. Nici în anul 1872, când se întocmește o catagrafie a bisericilor de către Episcopia Dunării de Jos, la biserica din Pășcani nu era niciun preot, ci doar doi cântăreți⁸⁴.

La 29 iunie 1853 se transfera de la Băneasa, jud. Covurlui la Pășcanii, ca al doilea slujitor, preotul *Evstati* (Efstafii sau Stati, conform altor însemnări), slujind aici și la 12 august 1854, după cum ne încredințează două însemnări autografe ale acestuia⁸⁵. În toamna aceluiași an, preotul Efstafii primea rangul bisericesc de sachelar de la episcopul Meletie Istrati al Hușilor⁸⁶.

⁸⁰ Adăugat ulterior.

⁸¹ *AADJ*, fond dosare parohiale, parohia Vlădești, dosar nr. 222/1931–1935, f. 510r.

⁸² Redăm însemnarea respectivă aflată pe f. 34: „Această Liturghii mai pi urmă au picat la mini di la anul 1850 și eu am dat-o bisăricii la Slobozii la Pășcani. Ștefan Săcanu preot, duhovnic am scris să să știi”; diacon Anghel Constantinescu, *Monografia Sfintei Episcopii a Dunărei de Jos*, București, 1906, pp. 110–111. În 1865 preotul Ștefan Secan era slujitor la biserica din Vlădești. Cf. *Arhiva Protopopiatului Galați* (în continuare se va cita *APG*, dosar nr. 200/1865, f. 5).

⁸³ *AADJ*, fond dosare generale, dosar nr. 950/1870, f. 14.

⁸⁴ *Ibidem*, dosar nr. 1183/1872, f. 18v, nr. 73.

⁸⁵ Însemnarea, datată 12 august 1854, este făcută pe foaia de gardă a unui *Antologhion* (cuprinzând mineiele lunilor ianuarie-august), Pesta, 1838: „Gios iscălitul mă însemnez aice că la anul 1853 m-am strămutat di la sat Băneasa [și] am vinit în sat Pășcanii și am slujit bisăricii Sfin[ții] V[oi]e[v]ozi din pominitul sat vreme de 15 luni și atâte necazuri ci le-am

Preotul *Anastasiu Mihail*, cel care a descoperit Sfânta icoană lăcrimând în biserică, era slujitor la Pășcanii în anul 1865⁸⁷.

În 1877 (sau 1878) a fost numit ca preot la Vlădești (probabil pe seama bisericii din Brănești) *Teodor Țepordei*, absolvent, în 1877, al Seminarului din Ismail⁸⁸. Este bunicul cunoscutului preot publicist Vasile Țepordei⁸⁹. La începutul anului 1882 se transfera de la biserica Sf. Voievozi din Brănești la biserica Cuv. Parascheva din Tămăoani, jud. Covurlui⁹⁰. Preotul Teodor și preoteasa Maria au murit, către sfârșitul anului 1887, într-un accident⁹¹. Potrivit relatării preotului N. Chiculiță, preotul Th. Țepordei „a fost înmormântat în partea de răsărit a Sf. altar la bis[erica] Busuioaca Pașcani”⁹². Câteva însemnări scurte pe cărți de slujbă făcute de

pătimit di un posăsor anumi străcat, încât s-au stricat satu[l] di rău lui. Și [...] Sfinții Părinți care vor fi slujitori în urma me ca să nu mai vie la acel loc de muncă. Că am plătit eu pi toți în vreme me, că care ar îndrăzni a veni și nu ar faci luare aminte la cele scrise, să nu-i ajute Dumnezeu măcar o dată să slujească. Și spre ținere de minte am însămnat. 1854, august 12. Efstate“. Pe aceeași carte (forzaț 1r) o însemnare nedată și neșemnată, dar care este făcută de dascălul Ariton, pomenește numele preotului State: „Cu multă smerenii mă închin sfinții tale, cinsti[te] părinte Stati să binevoiți să mărg și eu la bisărică“. Pe un alt *Antologhion* (cuprinzând mineiele lunilor septembrie-iunie), Pesta, 1838, citim (foaia de gardă, verso): „În știință să fii că la anul di la Hristos ira (era, n.n.) veletul 1853, iunii în 29 di zile m-am strămutat di la sat Băneasa la sat Pășcanii, proprieta[tea] a dumnelui marilui hatman Alecsandru Mavrocordat, fiind slujitoriu bisăricii cu hramul Sfinților Voievozi din pomenit[ul] sat și pentru ca să fii spre științi am însămnat aice cu al meu condei. Evstafii preot, al doile slujitor“.

⁸⁶ Numele acestui preot apare într-o însemnare autografă pe un *Evhologiu*, Iași, 1834, aflat în biblioteca bisericii din Vlădești: „În știință să fii di când m-au făcut săchelariu de de (sic!) Prea Sfințitul Episcop a[l] Hușului Meletie Istrati, la anul 1854, o[c]tom[v]rie 28. Evstafii, sachelar“.

⁸⁷ *APG*, dosar nr. 200/1865, f. 5.

⁸⁸ Pr. drd. Lucian Petroaia, pr. Eugen Drăgoi, pr. prof. Costel Bulgaru, *Seminarul teologic „Sfântul Apostol Andrei“ din Galați, școală a apostolatului la Dunărea de Jos*, Galați, 2008, p. 273. Numele este înscris greșit Țepordeiu Alexandru.

⁸⁹ Despre preotul Vasile Țepordei vezi date la pr. prof. dr. Mircea Păcurariu, *Dicționarul teologilor români*, ed. a doua, București, 2002, p. 502.

⁹⁰ *AADJ*, fond dosare generale, dosar nr. 1785/1882, f. 6 (Raportul Protoieriei Covurlui nr. 49 din 22 februarie 1882).

⁹¹ Este greșită informația lui Vasile Țepordei (*Amintiri din Gulag*, București, 1992, p. 9) că preotul Th. Țepordei a murit în 1881. Anul morții preotului Teodor Țepordei trebuie plasat după 20 octombrie 1887, întrucât pe o *Cazanie* tipărită la Buzău în 1834, care se află în biblioteca parohiei Vlădești (p. 404) am găsit următoarea însemnare: „1887, octombrie 20. Scriu pe această Cazanie spre vecinica pomenire; mâna va putrezi, dară cine va ceti va pomeni pe subînsemnatul. Preot Th. Țepordei“.

⁹² *AADJ*, fond dosare parohiale, parohia Vlădești, dosar nr. 222/1931–1935, f. 510r. Astăzi nu se păstrează nici un reper care să sugereze existența mormântului la apus de altarul bisericii. Bătrânii din Vlădești pe care i-am întrebat, în vara anului 2010, nu-și aminteau de vreun mormânt în zona respectivă. De altfel, un raport al parohiei Vlădești, întocmit în 17 mai

acest preot au ajuns până la noi. Astfel, pe coperta a doua a unui *Triod*, București, 1798, scria cu câteva luni înainte de moarte: „Spre veșnică aducere aminte mă subscriu pe acest Tipicon (sic!) cu mâna de țărână; mâna va putrezi, dar cine va citi va pomeni pe subscrisul. Preot Th. Țepordei, 1885, martie 13”⁹³.

În primăvara anului 1879 preotul *Ioan Elefteriu*, „chirotonit pentru templul Sfinții Voievozi din cătuna Pășcanii”, jud. Covurlui se transferă în Basarabia⁹⁴.

La 15 decembrie 1881 a fost numit la biserica *Adormirea Maicii Domnului* din Roșcani preotul *Gheorghe Chiorpec* (n. 1849), care și în 1906 slujea la același Sfânt Altar⁹⁵.

Un alt preot slujitor la Pășcanii, *Ioan Docan*, se transfera, în mai 1883, la biserica Sf. Gheorghe din Puțichioaia (astăzi Viile), jud. Covurlui⁹⁶.

La Brănești, în ianuarie 1886 a fost transferat de la Fârțânești, jud. Covurlui, preotul *Constantin Chiorpec* (n. 1846), hirotonit în anul 1871⁹⁷. În primăvara anului 1921, îmbolnăvindu-se, s-a dat învoire să slujească fiului său, *Gheorghe Chiorpec*, fost slujitor la parohia Cerna, jud. Tulcea. Acesta slujea și în noiembrie același an, dar avea un comportament necorespunzător, generând conflicte în sat⁹⁸. Pentru acest motiv, protoierul de Covurlui împuternicește, în iulie 1921, pe preoții *Gheorghe Podașcă* și *Vasile Popovici* de la parohia Măstăcani să suplinească parohia Vlădești

1937, referitor la încercarea de a construi o casă parohială „în curtea bisericii Pașcani-Busuiuoaia (biserica veche)“ preciza: „În fața bisericii și-n jurul său se zice c-au fost morminte; astăzi nu se mai cunosc și locul este întrebuițat la cultura plantelor“. Cf. *Ibidem*, dosar nr. 329/1936–1948, f. 44. În partea de sud a noii biserici care se construiește în prezent se află o cruce mică de marmură, cu următoarea inscripție gravată: „Aicia odihnește roaba lui Dumnezeu Kosmina, soția lui Aliksandru Medu, săvârșindu-să din viață la anul 1848“.

⁹³ Însemnarea respectivă este ștearsă aproape complet. Am reprodus-o după înscrisul preotului N. Chiculiță (*AADJ*, fond dosare parohiale, parohia Vlădești, dosar nr. 222/1931–1935, f. 511r). Apreciem această inițiativă a preotului Chiculiță, care a salvat câteva însemnări ce nu se mai află astăzi.

⁹⁴ *Ibidem*, fond dosare generale, dosar nr. 1743/1879, f. 4 (Raportul Protoieriei de Covurlui nr. 101 din 22 aprilie 1879).

⁹⁵ *APG*, dosar nr. 7/1893, f. 36 (cu data nașterii preotului C. Chiorpec: 15 septembrie 1849); diacon Anghel Constantinescu, *Monografia Sfintei Episcopii a Dunărei de Jos*, București, 1906, pp. 414–415. Potrivit acestuia, preotul Chiorpec Gheorghe s-a născut la 18 august 1849 și a fost hirotonit în anul 1874. A absolvit Seminarul din Ismail în anul 1872. Cf. Pr. drd. L. Petroaia, pr. Eugen Drăgoi, pr. prof. Costel Bulgaru, *op. cit.*, p. 271.

⁹⁶ *AADJ*, fond dosare generale, dosar nr. 1790/1883, f. 23 (Raportul Protoieriei Covurlui nr. 91 din 10 mai 1883).

⁹⁷ *APG*, dosar nr. 7/1893, f. 44; diacon A. Constantinescu, *op. cit.*, pp. 414–415.

⁹⁸ *APG*, dosar nr. 458/1921, f. 2, 8, 14, 17. Însuși fratele său, cântărețul bisericesc Temistocli Chiorpec îi aducea acuzații preotului Gheorghe. Cf. *Ibidem*, dosar nr. 458/1921, f. 14.

cu rândul⁹⁹. Preotul Gheorghe Chiorpec s-a transferat, în anul 1924, la parohia Mangalia, jud. Constanța¹⁰⁰.

Preotul *Vasile Bălan* (1902–1943), slujitor la Vlădești de la 1 noiembrie 1924¹⁰¹, a deținut calitatea de președinte al comitetului pentru construirea bisericii din anul 1926, până în 1929, când a demisionat, pe motiv că nu se înțelegea cu ceilalți membri mireni ai comitetului¹⁰². În anul 1934 s-a transferat la parohia Sîpeni, județul Covurlui¹⁰³.

Numit și hirotonit slujitor pentru parohia Vlădești la 1 aprilie 1934¹⁰⁴, preotul *Nicolae Chiculiță* (1909–2003), absolvent al Seminarului teologic Sf. Andrei din Galați (1929) și al Facultății de Teologie din București (1933), a păstorit până la transferarea sa la parohia Suceveni, jud. Galați, în 1961¹⁰⁵.

La 1 iulie 1961 își începea activitatea la Vlădești preotul *Constantin Chiorpec*, născut la 18 august 1906 și hirotonit preot la 30 septembrie 1928¹⁰⁶. A slujit la Vlădești până la 1 iulie 1992, când s-a retras prin pensionare¹⁰⁷.

Alți preoți slujitori la Vlădești au fost: *Octavian Darie* (n. 1968), între 1 august 1994 – 1 octombrie 2002; *Ștefan-Cătălin Bălan* (n. 1981), suplinitor între 1 octombrie 2002 – 1 septembrie 2003.

Preotul *Doru-George Arghiri* (n. 1978), absolvent al Seminarului Sf. Apostol Andrei din Galați (1999), a fost numit la parohia Vlădești pe data de 1 septembrie 2003, fiind instalat la 26 octombrie 2003.

Între dascălii care au ținut strana la biserica din Pășcanii se cuvine a menționa numele a doi vrednici psalți care ne-au lăsat, la rândul lor, însemnări referitoare la viața bisericească și evenimente memorabile din localitate. Primul dintre aceștia este *Alecsandru Ariton*, care înainte de 1 ianuarie 1844 cânta în strana bisericii *Sfinții Voievozi* din Pășcanii, fiind în acest serviciu neîntrerupt vreme de peste 40 de ani. Datele respective rezultă din însemnările autografe ale cântărețului Ariton făcute pe unele cărți de slujbă care actualmente se află în biblioteca parohiei Vlădești. Astfel, pe un *Antologhion*, Pesta, 1838 (cuprinzând mineiele pe lunile

⁹⁹ *Ibidem*, f. 8.

¹⁰⁰ *AADJ*, fond dosare parohiale, parohia Vlădești, dosar nr. 222/1931–1935, f. 112.

¹⁰¹ *Ibidem*, f. 102v.

¹⁰² *Ibidem*, dosar nr. 143/1930, f. 56.

¹⁰³ *Ibidem*, dosar nr. 222/1931–1935, f. 510r. Din 1939, până la decesul său, petrecut la 6 mai 1943 a slujit la parohia Vasile Alecsandri, jud. Galați. Vezi *Ibidem*, fond dosare personale, preot Vasile Bălan (nenumărat).

¹⁰⁴ *Ibidem*, fond dosare parohiale, parohia Vlădești, dosar nr. 222/1931–1935, f. 413.

¹⁰⁵ *Ibidem*, dosar nr. 329/1936–1948, f. 24. Amănunte biografice se pot găsi și în vol. Pr. N. Chiculiță, *O viață de om*, Brașov, 2001, 100 p.

¹⁰⁶ Vezi pr. Eugen Drăgoi, *Ierarhi și preoți de seamă la Dunărea de Jos, 1864–1989*, Galați, 1990, p. 333, nr. 30.

¹⁰⁷ Vezi dosarul personal al preotului C. Chiorpec, în *AADJ*.

ianuarie-august) însemna la 1 ianuarie 1844: „Această Sfântă carte este a bisăricii Sfinților Voivozi, satului Pășcanii, proprietariului (sic!) boeriu Alecsandru Mavrocordat și oricini o va lua ca să o ascunză să fii supt blăstăm, afurisăni și pentru că și eu iscălitul mă găsesc dascăl la această bisărică, întâiu dascăl, urmează a mea iscălitură. Anul 1844, ghenari 1. Alecs. [Ilii]¹⁰⁸ Ariton”¹⁰⁹. Pe aceeași carte (forzaț 1) însemna peste patru ani: „Această carti s-au însămnat și di cătră mini, gios iscălitul, găsindu-mă și eu didascăl la această Sfântă bisărică undi [mă] găsăsc din început până la săvârșirea vieții mele. Așăzat dascăl di Măria sa hatmanul Alicesandru Mavrocordat veșnicul stăpăn pentru carili [...]”¹¹⁰ iscălitură, 1847, dechemvrii 30 zile”. Dintr-o scurtă însemnare¹¹¹ aflăm următoarele: „Anul 1886/1887, decembrie 20. Alecsandr[u] Ariton fiind dascăl la biserica Sfinților Voivozi, la Pascan[i] de patruzeci de ani”. Dascălul Ariton a însemnat și unele întâmplări locale la care a fost martor. Astfel, pe un *Penticostar*, Neamț, 1834, scria: „Să să știi că la anul 1846 în Sfânta și marea sămbătă sara au ploat foarte bine și m[i]ercuri a doua săptămână sara iar au ploat foarti bine și s-au împodobit câmpul foarte bini. 1846. Alecsandru Ariton”. Peste un an nota pe un *Apostol*, Iași, 1835 (forzaț 1): „Alecsandru. Am însămnat aici că la anul 1847 au fost earna foarti cumplită că am scris a să țină minte, multă vreme fiind omătul di șasă [...]”¹¹² la câmp și au murit mulți de sete și oamenii că a dat iarna di la lăsatul secului din Postul Nașterii lui Hristos și au țanut păn` la Postul Mari necontenit tot una, necontenit până la Postul Mari. Am însămnat aici spre ținere di minte aceste”. Despre seceta din anul 1866 a lăsat două însemnări: pe penticostarul amintit mai sus (forzaț 1v) citim: „La anul 1866 au fost foarti săcită când au fost mari nevoi dii păini, când au ajuns kila di popușoi două suti di lei și nu să găsa. 1866, Alecsandru Ariton”¹¹³, iar pe un *Antologhion*, Pesta, 1838 (forzaț 1, după p. 68) scria: „La anul 1866 au scăzut apa din Pășcanu căt n-au rămas picătură di apă, căt au prins peștili tot cu mâinile. Tot întru acest an au fost moarti multă în oameni. 1866”¹¹⁴.

Dascălul Ariton a lăsat o însemnare (*Cazanie*, Buzău, 1834, p. 109-118) și despre momentul înlocuirii domnitorului Al. I. Cuza cu Carol I: „La anul 1866 s-au schimbat domnul Ioan Cuza și au pus pi domnul Carol întâi și s-au făcut mari zarvă

¹⁰⁸ Citire nesigură.

¹⁰⁹ Însemnare cu cerneală, cu caractere chirilice pe forzaț 4 verso, jos.

¹¹⁰ Text nedescifrat.

¹¹¹ *Psaltire*, București, 1820, coperta 2 sus.

¹¹² Text șters.

¹¹³ Însemnare în creion, cu caractere chirilice.

¹¹⁴ Referire la epidemia de holeră din vara anului 1866, care a secerat multe vieți în Moldova.

pântri grăniceri, pentru că n-au vrut să să supună di odată lui Carol. Și am însămnat. 1866. Alecsandru Ariton dasacălu la Sfânta bisărică”¹¹⁵.

Cel de-al doilea este dascălu Vasile Gălățeanu (1904–1983)¹¹⁶, absolvent al Școlii de cântăreți de la Mănăstirea Cocoș, jud. Tulcea, implicat activ în viața comunității parohiale din Vlădești. Și acesta ne-a lăsat mai multe însemnări pe cărțile utilizate la strana bisericilor Sf. Voievozi și Sf. Nicolae din Pășcanii și Vlădești¹¹⁷. Astfel pe un *Octoih*, Neamț, 1836, citim următoarea însemnare făcută cu creionul: „Această carte s-a păstrat bună până în anul 1940, luna noiembrie, ziua 9, când s-a dărmat biserica și a fost apucată de zidu dărmat și a fost scoasă ruptă. Cantarețul biseri[cii] și primarul com[un]ei Vlădești în aceste vremuri grele. I. Gălățeanu”. Mai jos, pe aceeași pagină, „Epitrop C[onstan]tin Har[?], cântăreț I. T. Chiorpec, 1919”. Pe versoul p. 331, o altă însemnare în creion ne înștiințează: „Secetă mare și în anul 1947. Grâu nu s-a făcut, secară nu, orz nu, nici ovăz. Suntem la 3 august și după [cum] se crede că nici porumb nu se va face. deci greu va fi. 3 august 1947. V. Gălățeanu, cântăreț”. Despre soarta cărților bisericești cântărețul Gălățeanu însemna pe un *Minei pe luna octombrie*, București, 1929 (coperta 2, jos)¹¹⁸: „În anul 1940, noiembrie 10, biserica Sf. Nicolae s-a dărâmat de cutremur și deci cărțile au fost aduse la biserica Sf. Voievozi din Slobozia Vlădeștilor. Cântăreț V. Gălățeanu”. Tot despre cărțile bisericii și alte bunuri sacre ne-a lăsat o altă importantă informație, grație unei însemnări pe o *Psaltire*, București, 1820 (Fila 2, după forzaț, nenumerotată): „Cărțile bisericii și toate ob[i]ectele de preț ale bisericii au fost îngropate în pământ de cântărețul Vasile Gălățeanu, în iunie 1941 și scoase în

¹¹⁵ Însemnare reprodușă și în *AADJ*, fond dosare parohiale, parohia Vlădești, dosar nr. 222/1931–1935, f. 510v.

¹¹⁶ Potrivit unei însemnări autografe (*Psaltire*, București, 1820, coperta 2, jos) plasate sub însemnarea dascălului Ariton din anul 1886/1887, era strănepotul după mamă al dascălului Alecsandru Ariton. „Străbunicul meu după mamă este cel ce a scris mai sus. De la dânsul și până la mine n-a mai fost un alt cântăreț în satul acesta. 1945, cântăreț V. Gălățeanu”. Reamintim că statistica bisericească din anul 1872, citată mai înainte, înscrie la Pășcanii doi dascăli. Despre dascălu V. Gălățeanu vezi pr. Eugen Drăgoi, *Dascălu cronicar Vasile de la Vlădești*, în „Ziarul Lumina“, an. VI, nr. 1667, 20 iulie 2010, p. 7.

¹¹⁷ Am reproduș mai sus însemnarea acestui dascălu despre biserica refăcută și sfințită în anul 1946.

¹¹⁸ Mineiul este donația lui Dumitru Gheorghiu, după cum ne încredințează două însemnări datorate cântărețulu V. Gălățeanu și preotulu Nicolae Chiculiță: „Donat bisericii Sf. Nicolae din Vlădești de către dl Dumitru Gheorghiu, adimistratorul (sic!) Moșiei Olga Sturza din Slobozia în anul 1934. Epitrop și cântăreț Vas. Gălățeanu“ (foaia de titlu, verso). „S-a cumpărat acest mineiu de către Dl Dumitru Gheorghiu, administratorul moșiei Olga Sturza (moșia Busuioaca-Slobozia) și s-a dăruit bisericii Sf. Nicolae din comuna Vlădești, jud. Covurlui spre pomenirea sa și a familiei sale. S-a cumpărat prin stăruința preotulu paroh Nicolae I. Chiculiță în anul 1934, noiembrie 30“ (însemnare în josul pp. 4–15).

anul 1944 după trecerea armatelor rusești și terminarea războiului cu Germania. Cântăreț V. Gălățeanu”.

O însemnare a aceluiași dascăl se referă la procesiunea care se făcea anual cu icoana Maicii Domnului de la Mănăstirea Adam, făcătoare de minuni: „În fiecare an când se aduce Sfânta se slujește slujba Acoperământului care este arenjată în acest minei, la ziua 1 ale acestei luni. Cântăreț V. Gălățeanu, 19 mai 1938”¹¹⁹.

Două însemnări pe *Mineiul luni iulie*, București, 1928 (foaia de titlu) se referă la calamități naturale întâmplare în secolul trecut: „Anul acesta este din nou secetă ca și anul trecut; ajunși la 1 iulie n-avem ce mânca: grâu nu, seară nu, orz nu, orez nu. Suntem nevoiți să răbdăm până la octombrie la porumb; dacă nu se face nici porumbul, atunci perim de foamete. Astăzi, 5 iulie sunt în sat 4 morți de foame și mulți vor urma. Cântăreț V. Gălățeanu, 6 iulie 1947”; „Anul acesta au fost ploaie foarte mare; s-au distrus ¼ din recolta întregii țări; sate și orașe din Ardeal au fost distruse de inundații; s-au primit ajutoare pentru sinistrați din aproape toate țările lumii. 1 august 1970, cântăreț pensionar în etate de 66 ani. Vasile Gălățeanu”.

*

Revenim acum la icoana făcătoare de minuni din biserica satului Pașcanii. Ea a intrat în atenția evlaviei credincioșilor la începutul anului 1865 (deci în urmă cu 145 de ani!) când s-a constatat că timp de o săptămână această sfântă icoană a Maicii Domnului a plâns, minune la care au fost foarte mulți martori, consemnată de persoane demne de toată încrederea, și confirmată de episcopul Melchisedec Ștefănescu. Iată relatarea ierarhului de la Dunărea de Jos:

„În anul 1865, luna februarie, pe când eram episcop la Dunărea de Jos¹²⁰, am primit raport de la protoiereul de Covurlui, că la comuna Vlădeștii, cătuna Pașcanii, plasa Horincea Prut din acel județ, a lăcrămat în mai multe rânduri o icoană a Maicii Domnului din pridvorul bisericii și că poporul năzuiește acolo, ca să vadă minunea și să-și depună rugăciunile lor. Fiind dinainte convins despre adevărul acestui fel de minuni ale Maicei Domnului, spre nutirea credinței, am dat regulele trebuitoare pentru buna ordine bisericească, comunicând această minune și mitropoliților Nifon și Calinic. Reproducem aici raportul protoiereului județului Covurlui sub nr. 104 din 24 februarie 1865, despre această minune, întâmplată cu 11 ani în urmă, după cea de la Socola.

Prea Sfințite Stăpâne,

¹¹⁹ Însemnare pe *Minei pe luna octombrie*, București, 1929, coperta 2, jos.

¹²⁰ La acea dată era episcop locotenent; instalarea ca episcop titular a avut loc la Ismail, în ziua de 1 mai 1865.

La 19 curent am primit raportul blagocinului de plasa Prut no. 16, prin care-mi aduce la cunoștință că la biserica cu hramul Sfinții Voievozi din cătuna Pașcanii, comuna Vlădești, la 15 curent s-a săvârșit un fapt miraculos cu icoana Maicei Domnului. După primirea acestui raport, am și pășit la 21 la acea comună, unde am cercetat cu toată scrupulositatea pe toate persoanele în parte ce au fost față în timpul acestor minuni, și am descoperit că toate arătările fiecăruia au fost tot într-un fel, nelăsând nimenea nice un semn de bănuială, ci toți au arătat în frica lui Dumnezeu, adevărul în modul următor:

La 15 curent, pe la orele 12, mergând preotul de popor, anume Atanasi Mihail, spre a-și lua ochelarii ce-i uitase la biserică, el singur intrând¹²¹ în S(fân)t(ul Altariu, fără a se opri; la ieșirea din Altariu¹²² mergând prin biserică, a observat că icoana Maicei Domnului, ce fusese așezată pe strană¹²³ (loc în pridvorul bisericii, ce desparte la țară, în biserică, femeile de bărbați) lipsea¹²⁴ din strană; apropiindu-se de acel loc, vede jos icoana¹²⁵, răzimată cu fața spre¹²⁶ biserică, lăcrămând așa de tare, încât se udase(ră) chiar scândurile de jos¹²⁷.

Preotul, uimit de această minune, s-a dus întâi la posesorul (arendașul)¹²⁸ moșiei, tremurând și spuindu-i. Posesorul îndată a înștiințat pe primarul comunei și pe toți ceilalți consilieri, precum și pre alte fețe, carii toți au venit în grabă la biserică, unde au văzut toți icoana jos, lăcrămând drept din luminile ochilor, foarte mult.

Comuna și toți câți s-au aflat acolo, pentru a se convinge și mai mult de acest adevăr, după ce a făcut preotul rugăciuni, au lăsat icoana tot acolo jos; au scos pe toți din biserică, pecetluind biserica cu pecetea sătească, luând cheia, s-au împrăștiat cu toți locuitorii împreună.

A doua zi dimineața, pe la orele 6, venind toți locuitorii, împreună cu preotul și primarele comunei, au stricat pecetea și intrând în lăuntru bisericii, văd că icoana lipsea¹²⁹ din locul unde era jos și unde o lăsase cu toții, găsind-o dinaintea catapetesmei, în dreptul (în paralel) iconostasului, la locul¹³⁰ unde stau

¹²¹ În copia din Arhiva Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului (în continuare se va cita AARB) – „au intrat“.

¹²² *Ibidem* – „ieșirea sa din Sf. Altariu“.

¹²³ *Ibidem* – „ce era așezată pe o strană“.

¹²⁴ *Ibidem* – „că lipsea“.

¹²⁵ *Ibidem* – „o vede jos“.

¹²⁶ *Ibidem* – „în“.

¹²⁷ *Ibidem* – „chiar scândurile jos“.

¹²⁸ *Ibidem* – paranteza lipsește.

¹²⁹ *Ibidem* – „lipsește“.

¹³⁰ *Ibidem* – nu se află cuvintele „la locul“.

icoanele la toate bisericile mari¹³¹, rezemată de o mică măsuță (sic!, n.n.) ce ședeă totdeauna acolo (spre depunerea prinoaselor), cu fața către popor¹³², tot lăcrămând așa de tare, încât era(u) ude scândurele jos. Astfel a lăcrămat mai multe zile din acea săptămână.

Duminică, 21 curent, la sosirea subsemnatului (icoana) nu mai lăcrăma; am găsit numai sudoare pe obraz¹³³ și pe frunte, fiind mai mulți de față; de asemenea am găsit lacrimi scurse într-un mic ulucel (sic!, n.n.)¹³⁴ făcut¹³⁵ înadins pentru aceasta și așezat¹³⁶ la partea de jos a icoanei, care lacrimi toate s-au strâns în bumbac. În acel timp am șters bine cu bumbac toată icoana și după trecere de 15 minute, cât a durat Paraclisul cel Mic¹³⁷ al Maicei Domnului, pe la orele 1 și ½ după amiază, au început a se ivi din dreptul inimei iarăși sudori. Pe la orele 3 și ½, în timpul Vecerniei, observându-se icoana, nu s-a mai văzut niciunul din aceste semne.

După informarea ce am luat, am aflat că biserica este făcută din nou și sfințită la anul 1844. Tot atunci este făcută și această icoană. Biserica este de¹³⁸ bună calitate și în prezent. E(c)saminând lemnul icoanei, am văzut că este de tei, bine uscat, fără cioturi, așa încât nu poate da nicio bănuială.

Nu mai puțin aduc la cunoștința Prea Sfinției Voastre și aceasta că în acel timp mi s-a înfășoșat un om bătrân, anume Vasile Stoleriul, carele a arătat că el a lucrat la această biserică și ține minte că la zugrăvirea ei (adică a icoanei, n.n.) iarăși s-a arătat minune. Voind zugravii a însemna chipul, n-au putut nimeri; că s-au consultat trei zugravi, cari abia au putut reuși, zicând unul dintre ei: Să țineți¹³⁹ minte că această icoană¹⁴⁰ are să fie făcătoare de minuni.

Subsemnatul a pus îndatorire preoților a face rugăciuni și a servi la această biserică neconținut. Icoana s-a așezat¹⁴¹ la locul unde s-a găsit după a doua strămutare¹⁴².

¹³¹ **Nota episcopului Melchisedec:** „În Moldova, mai ales la monastiri, icoanele cele renumite sunt așezate dinaintea icoanelor Maicei Domnului din catapeteasmă, paralel cu iconostasul, în o anume strană de lemn sau de metal. Iconostas se numește tetrapodul pe carele stă icoana hramului, dinaintea icoanei Mântuitorului“. **Nota redacției.** În AARB – în loc de unde stau toate icoanele la toate bisericile mari se află textul: unde șade icoana M[aiicii] D[omnu]lui.

¹³² *Ibidem* – „fiind cu fața către popor“.

¹³³ *Ibidem* – „fața obrazului“.

¹³⁴ *Ibidem* – „ulucel de ceară“.

¹³⁵ *Ibidem* – „ce era făcut“.

¹³⁶ *Ibidem* – „fiind așezat“.

¹³⁷ *Ibidem* – „Paraclisul mic“.

¹³⁸ *Ibidem* – „în“.

¹³⁹ *Ibidem* – „ține“.

¹⁴⁰ *Ibidem* – „biserică“.

¹⁴¹ *Ibidem* – „s-au lăsat“.

Această împregiurare, cu tot respectul, o aduc la cunoștința Prea Sfinției Vostre. Subsemnat: Protoiereu icon. I. Severin.

Acest semn miraculos s-a explicat pe urmă, ca o prevestire a epidemiei cholerice, care s-a început în același an de la Galați și a bătut țara, repetându-se în câțiva ani, precum și a epidemiei cunoscută în țară de atunci sub numirea de «angina defterică», care în mulți ani a e(c)sterminat copii de prin orașele și satele României»¹⁴³.

După 134 de ani, reluând tema icoanelor făcătoare de minuni, arhimandritul Ioanichie Bălan înscrie în volumul său și o scurtă referire, după episcopul Melchisedec, la icoana de la Pășcanii¹⁴⁴.

Acestea sunt sursele cele mai vechi pe care le cunoaștem până acum despre Sfânta icoană a Maicii Domnului de la Pășcanii, asupra căreia nu știm de ce s-a așternut uitarea.

Se cuvine a face câteva sublinieri pe marginea celor istorisite mai sus de episcopul Melchisedec.

Înainte de toate, constatăm că relatarea întâmplării minunate aparține protoiereului de Covurlui, Ioan Severin (1838–1917)¹⁴⁵, un slujitor de probitate

¹⁴² *Ibidem* – „cu strămutare a II-a“.

¹⁴³ Melchisedec, episcop de Roman, *Tratat despre cinstirea*, pp. 36–39. În ciuda cercetărilor pe care le-am făcut în arhiva Arhiepiscopiei Dunării de Jos și cea a Protopopiatului Galați, nu am aflat niciun document referitor la acest caz: nici raportul protoiereului Severin, nici „regulele trebuitoare pentru buna ordine bisericească“ date de Melchisedec și nici copiile adreselor prin care ierarhul Dunării de Jos înștiința pe cei doi mitropoliți despre minunea de la Pășcanii. Inițial am crezut că înainte de a scrie tratatul său despre Sfintele icoane (publicat, cum am amintit, în 1890), Melchisedec va fi cerut dosarul problemei de la Episcopia din Galați care probabil ar fi rămas printre bunurile ierarhului de la Roman. Însă recenta desoperire aleatorie (sau poate nu!) de către părintele dr. Nicolae Hurjui de la Catedrala din Bacău, în arhiva Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului a unei copii de pe raportul protoiereului de Covurlui referitoare la această minune și a altor documente interne din cancelaria Eparhiei Romanului ne încredințează că actele originale n-au ajuns la Roman. Mulțumim și pe această cale părintelui cercetător și istoric dr. Nicolae Hurjui, care a avut amabilitatea de a ne pune la dispoziție xerocopiile documentelor amintite, aflate în AARB, fond dosare generale, dosar nr. 6/1865, f. 5–7.

¹⁴⁴ Arhim. Ioanichie Bălan, *Sfintele icoane făcătoare de minuni din România*, Roman, 1999, pp. 148–149. Deși lasă să se înțeleagă că citează întocmai din lucrarea episcopului Melchisedec, părintele Ioanichie parafrazează: „Se spune că în anul 1865, la 15 februarie, preotul Atanasie Mihail a găsit icoana Maicii Domnului dată singură jos din strană și lăcrimând. «Lăcrima așa de tare, încât se udaseră chiar scândurile de jos», a spus el. Încuind și sigilând biserica, a doua zi icoana Maicii Domnului s-a mutat singură din pridvor, de unde era, tocmai în naos, lângă catapeteasmă, cu fața spre popor «lăcrimând așa de tare, că se udase dușumeaua bisericii». Și a plâns icoana Maicii Domnului timp de o săptămână, prevestind prin aceasta venirea unor grele nenorociri asupra țării noastre, îndeosebi epidemiile de holeră, care au făcut adevărate ravagii în țara noastră”.

morală neîndoielnică, posesor al unei solide culturi teologice, a cărui slujire ca preot și protopop a fost deosebit de apreciată la vremea sa. Prezent personal la Pășcanii, s-a străduit să cerceteze sistematic și serios cazul, constatările sale conducând la concluzia că într-adevăr era martor, alături de localnici, la o minune dumnezeiască.

Opinia sa va fi împărtășită fără rezerve de episcopul Melchisedec, care mărturisește că era „dinainte convins despre adevărul acestui fel de minuni ale Maicei Domnului, spre nutrirea credinței”. Anterior, episcopul Melchisedec manifesta reținere față de credința în icoanele făcătoare de minuni; schimbarea atitudinii și convingerilor sale s-a petrecut destul de târziu, după propria mărturisire, pe când era profesor la Socola și a fost martor la plângerea icoanei Maicii Domnului din biserica seminarului. „Eu până atunci – scria episcopul de la Roman, fără să se jeneze de scepticismul său primar – priveam cu indiferență spunerile despre icoanele lăcărâtoare, le priveam mai mult ca niște legende populare, isvorâte din marea stimă a poporului ortodox către sfintele icoane; nu îndrăsnam nici să le combat, nici să le afirm. Dar următorul fapt istoric¹⁴⁶ ... a întărit în mine, pentru totdeauna convingerea că Sfintele icoane sunt făcătoare de minuni, că sunt icoane care cu adevărat a timporea *lăcărmează*, ca și omul scârbit de vre-o mare întristare, și anume prevăzând niște mari nenorociri ce amenință pre adevărații credincioși ai lui Dumnezeu și ai Bisericii Lui pe pământ”¹⁴⁷.

Raportul protopopului Severin consemnează și evlavia credincioșilor față de o astfel de minune („poporul năzuiește acolo, ca să vadă minunea și să-și depună rugăciunile lor”), iar ierarhul, dând „regulele trebuitoare pentru buna ordine bisericească”, explică minunea drept o prevestire a epidemiilor de holeră din anii 1865-1866, care au făcut ravagii în popor¹⁴⁸.

Cu convingerea fermă că în neînsemnatul cătun de pe Prut s-a petrecut o minune, episcopul Melchisedec înștiințează despre aceasta pe mitropolitul său,

¹⁴⁵ Preotul Ioan Severin (1838–1917), absolvent al Seminarului din Huși, unde a fost apoi pedagog și profesor, a condus Protopopiatul Covurlui (Galați) între anii 1863–1886. Timp de șapte ani a funcționat ca superior al capelei române din Paris (1886–1893). În timpul vieții sale a onorat și alte însărcinări bisericești, fiind deosebit de apreciat de episcopii Melchisedec Ștefănescu și Iosif Gheorghian, ca și de preoții din Episcopia Dunării de Jos. Vezi mai multe date la pr. Eugen Drăgoi, *O figură bisericească de seamă la Dunărea de Jos. Protopopul Ioan Severin*, în „Îndrumător bisericesc, misionar și patriotic”, 3, Galați, 1987, pp. 102–109; Idem, *Protopopul patriot Ioan Severin, la 150 de ani de la naștere*, în „Telegraful Român”, nr. 11–12 și 13–14, 1988, p. 4; Idem, *Ierarhi și preoți de seamă la Dunărea de Jos, 1864–1989*, Galați, 1990, pp. 99, 100, 157–159.

¹⁴⁶ Referire la *plângerea* icoanei Maicii Domnului de la biserica Seminarului din Socola.

¹⁴⁷ Melchisedec, episcop de Roman, *Tratat despre cinstirea și închinarea icoanelor*, p. 28.

¹⁴⁸ Despre declanșarea și răspândirea bolii vezi Paul Păltănea, *Istoria orașului Galați de la origini până la 1918*, ed. a doua (ed. coordonată de pr. Eugen Drăgoi), partea a II-a, Editura Partener, Galați, 2008, pp. 375–377.

Nifon al Ungrovlahiei (1850–1875), care cu o lună înainte primise titlul de mitropolit primat¹⁴⁹, și pe arhiereul Calinic, la acea vreme locțiitor de mitropolit al Moldovei¹⁵⁰, întrucât din punct de vedere geografic satul în care se afla icoana făcea parte din Moldova. Iată textul adresei¹⁵¹ pe care episcopul Melchisedec a trimis-o celor doi mitropoliți:

„Proto[i]jereul jud. Covurlui, prin raport[ul] nr. 104 comunică subscrisului că la 15 a trecutei luni februar au lăcrămat icoana Maicei Domnului de la biserica din cotuna Pascanii, comuna Vlădești acest judeciu și că dupe cercetările făcute de el la fația locului s-au încredințat despre adivărul acestei minuni. Această minune deci subscrisul am socotit de datorita a o comunica și Înalt Prea Sfinției Voastre spre sciență, alăturându-vă tot acum și o întocmai copie de pe citatul raport al protoiereului”¹⁵².

Fără îndoială că mitropolitul locotenent Calinic a fost impresionat de această relatare și a dispus ca în toate bisericile din Moldova să se facă rugăciuni „chemând îndurarea Maicei Domnului asupra noastră”. Aceasta dovedește credibilitatea și amploarea care s-a dat minunii petrecute în satul covurluian de pe Prut. Reproducem, în continuare, adresa nr. 1303 din 14 aprilie 1865 plecată din cancelaria Mitropoliei Moldovei către episcopul locotenent de Roman¹⁵³:

„Iubite în Hristos Frate,

De pe adresa Frăției Sale, Locot[enent] de episcop al Dunărei de Jos precum și de pe raportul menționat prin acea adresă, relativ la lăcrămarea icoanei Maicei Domnului din cotuna Pașcanii, comuna Vlădești din județul Covurlui, comunicând Frăției Voastre alăturat de aceasta întocmai copii, spre scienția, vă poftim totodată, iubite în Christos Frate ca și Frăția Voastră să faceți cuvenitele rugăciuni, chemând îndurarea Maicei Domnului asupra noastră.

Primiți, vă rugăm, iubite în Christos Frate, încredințarea osebitei mele considerațiuni”¹⁵⁴.

Ca urmare a acestei scrisori și a recomandărilor din cuprinsul ei, protoiereii din Eparhia Romanului au primit adresa nr. 381 din 16 aprilie 1865, prin care erau înștiințați de minunea petrecută în cuprinsul Episcopiei Dunării de Jos și li se făcea îndemnul să se conformeze îndrumărilor primite de la mitropolie¹⁵⁵.

¹⁴⁹ Pr. prof. dr. Mircea Păcurariu, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, vol. 3, București, 1981, p. 517.

¹⁵⁰ Mitropolit locotenent, 1863–1865, mitropolit titular, 1865–1875. Vezi *Ibidem*, p. 525.

¹⁵¹ Adresa nr. 214 din 15 martie 1865.

¹⁵² *AARB*, dosar nr. 6/1865, f. 5.

¹⁵³ La acea dată locotenența Episcopiei Romanului era deținută de arhiereul Athanasie Stoenescu Troadas.

¹⁵⁴ *AARB*, dosar nr. 6/1865, f. 5.

¹⁵⁵ *Ibidem*, dosar nr. 6/1865, f. 6.

Toate cele arătate până acum, dar mai ales faptul că episcopul Melchisedec, cu probitatea și erudiția teologice prea binecunoscute, a legitimat minunea petrecută cu icoana respectivă, iar întreaga Biserică din Moldova a receptat-o în mod corespunzător, ne scutește astăzi de orice fel de comentarii sau semne de întrebare vizavi de autenticitatea întâmplării.

De ce s-a așternut uitarea peste această minune și nu s-a mai pomenit de icoana de la Pășcanii? Este o întrebare la care nu putem răspunde pe deplin. Poate datorită situației satului într-o zonă relativ izolată; a faptului că biserica în care se afla s-a ruinat; deoarece satul Pășcanii a fost înglobat în trupul localității Vlădești, iar icoana a fost mutată în biserica din Vlădești, locaș prăbușit, la rându-i, la cutremurul din 1940 și readusă în biserica unde se afla inițial, locaș refăcut din temelii etc.

Trebuie să remarcăm însă că amintirea minunii n-a dispărut din memoria colectivă a enoriașilor de la Vlădești. Preotul N. Chiculiță, într-un document întocmit în toamna anului 1935, destinat *Anuarului Sf. Episcopii*, scria: „La această biserică (Sf. Voievozi din Pașcanii, n. n) a fost și icoana Maicei Domnului îmbrăcată în argint de către un mocan credincios. Astăzi este la biserica cea nouă. După credința poporului și tradiție, *această sfântă icoană este făcătoare de minuni; și, într-adevăr, când se scoate pe câmp în vreme de secetă, îndată cerul se înnoarează și cade ploaie*”¹⁵⁶. Tot preotul Chiculiță, într-un raport general de activitate din 1949, la capitolul *Inscripții sau alte date demne de reținut din trecutul bisericii* înscria: „Are icoana Maicii Domnului îmbrăcată în argint, socotită făcătoare de minuni”¹⁵⁷. Și astăzi, după mărturia părintelui paroh Doru Arghiri, credincioșii parohiei Vlădești au mare evlavie față de Sfânta icoană. De altfel preotul Arghiri este slujitorul care a resemnalat, prin rapoarte anuale, prezența și valoarea acestei mărturii de spiritualitate. Spre surprinderea noastră, în istoricul parohiei Vlădești, alcătuit în anii 1965 și 1967, aflat în manuscris în două variante asemănătoare, despre icoana făcătoare de minuni nu se amintește nimic! Dimpotrivă se afirmă: „Ca obiecte de preț nu avem ce arăta, dar ca valoare și vechime putem enumera (sic!) o Evanghelie din 1742 cu scoarțe de lemn și piele, în limba română – caractere chirilice, editată la București sub Mihail Racoviță”¹⁵⁸. Se pot enumera, de asemenea, icoane mai vechi, din sec. XIX, care au o valoare oarecare, nu excepțională”¹⁵⁹. În inventarul întocmit de o comisie de patrimoniu, în septembrie 1967, se scria, de asemenea: „Obiecte mai de preț și de valoare artistică nu se găsesc, decât câteva icoane, de prin secolul XIX,

¹⁵⁶ *AADJ*, fond dosare parohiale, parohia Vlădești, dosar nr. 222/1931–1935, f. 509v. Subl. ns.

¹⁵⁷ *Ibidem*, dosar nr. 116/1949–1960, f. 14.

¹⁵⁸ A doua domnie în Țara Românească, 1741–1744.

¹⁵⁹ *AADJ*, fond dosare generale, dosar nr. 2833/1965, f. 141.

fără a se ști pictorul¹⁶⁰. Această ignorare tacită a prezenței icoanei făcătoare de minuni se datora, probabil, conjuncturii nefavorabile unor astfel de înscrisuri, comuniștii aflați la putere în acea perioadă taxând drept „misticism bolnăvicios” orice manifestare spirituală de puternică intensitate duhovnicească.

În fine, subliniem că deși aproape toate cărțile vechi care aparțin parohiei Vlădești conțin însemnări, nu am găsit în acestea niciuna contemporană sau apropiată ca perioadă, care să se refere la minunea plângerii Sfintei icoane.

Icoana despre care facem vorbire este înscrisă în *Lista de inventariere nr. III*, din inventarul parohiei Vlădești, alcătuit în anul 1967, astfel: „Icoană Maica Domnului, pictură în ulei pe lemn, numai fața, iar restul îmbrăcată în metal comun argintat”, dimensiuni 0,940x0,540 m, grosimea 3 cm, culoarea albă, donată de Grigore și Nadejdea Macri, 1886”¹⁶¹. De fapt, cei doi soți nu sunt donatorii icoanei, ci cei care au comandat și plătit ferecătura icoanei¹⁶². Și acesta este un semn, la distanță de două decenii de la petrecerea minunii, că unii credincioși nutreau încă o adâncă evlavie către icoana Maicii Domnului.

O minune ca cea petrecută în anul 1865 este, credem, și faptul că Sfânta icoană a trecut prin toate întâmplările vremii, le-a biruit și a ajuns până la noi. Ea se află așezată astăzi spre închinare în biserica cu hramul *Sfântul Ierarh Nicolae* din Vlădești și probabil se va muta, nu peste mult timp, în noul locaș ce se construiește acum prin strădania tânărului și vrednicului preot Doru Arghire.

Este necesar a se recupera acest patrimoniu spiritual și a fi adus în circuitul cinstirii generale, cum s-a procedat la Dunărea de Jos cu alte odoare sacre (icoane, sfinte moaște) din inițiativa ÎPS Arhiepiscop Casian. Icoana făcătoare de minuni de la Vlădești este parte integrantă din istoria acestei eparhii și valoarea sa spirituală se cuvine a reintra în atenția și evlavia închinătorilor.

BIBLIOGRAFIE

A. Fonduri arhivistice:

Arhiva Arhiepiscopiei Dunării de Jos, fond dosare generale, dosar nr. 950/1870; nr. 1183/1872; nr. 1743/1879; nr. 1785/1882; nr. 1790/1883.

Idem, fond dosare parohiale, parohia Vlădești, dosar nr. 65/1910-1927; nr. 143/1930; nr. 458/1921; nr. 143/1930; nr. 222/1931-1935; nr. 329/1936-1948; nr. 116/1949-1960; nr. 2833/1965.

¹⁶⁰ *Ibidem*, fond inventare, parohia Vlădești, dosar nr. 3/1967, f. 3.

¹⁶¹ *Ibidem*, dosar nr. 3/1967, f. 8, poziția 9.

¹⁶² Am amintit mai înainte un înscris al preotului N. Chiculiță, potrivit căruia donatorul ferecăturii era „un mocan credincios”.

Idem, fond inventare, Parohia Vlădești, dosar nr. 3/1967.

Arhiva Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, fond dosare generale, dosar nr. 6/1865.

Arhiva Protopopiatului Galați, dosar nr. 200/1865; nr. 7/1893.

Arhivele Statului Galați, *fond BVAU (Biblioteca V. A. Urechia)*, VI/44.

B. Manuscrise:

Ciubotaru, Iuliu C. și Istrati, Corneliu, *Documente privind relațiile agrare din Moldova, 1801-1831*, ms. la Arhivele Statului Iași *Bibliografia Românească Modernă*, vol. 3, București, 1989.

Păltănea, Paul, *Repertoriul documentelor istorice referitoare la județul Galați*, manuscris dactilografiat, aflat în Biblioteca V. A. Urechia din Galați, sub cota IV 6787.

C. Volume:

Anuar 1909, ed. de Administrația Casei Bisericii, București, 1909.

Arhiepiscopia Dunării de Jos. Istorie bisericească, misiune creștină și viață culturală de la începuturi până în secolul al XIX-lea, I, Galați, 2009.

Bălan, Arhim. Ioanichie, *Sfintele icoane făcătoare de minuni din România*, Ed. Episcopiei Romanului, 1999.

Biserică, misiune, slujire, 8, Ed. Episcopiei Dunării de Jos, Galați, 2008.

Catalog de documente din Arhivele Statului Iași. Moldova, vol I, 1398-1595 (întocmit de Virginia Isac), București, 1989.

Catalogul documentelor moldovenești din Direcția Arhivelor Centrale, vol. IV, 1676-1700, București, 1970.

Chiculiță, Pr. Nicolae, *O viață de om...*, Ed. Stafanel, Brașov, 2001.

Constantinescu, Diacon Anghel, *Monografia Sfintei Episcopii a Dunărei de Jos*, București, 1906.

Copceac, Petru, Drăgoi, pr. Eugen, *Biserica Mavromol din Galați*, Galați, 1987.

Dmitriev, P. G., *Recensămintele populației Moldovei din anii 1772-1773 și 1774*, în vol. „Moldova în epoca feudalizmului“, 7, 2, Ed. Știința, Chișinău, 1975.

Documenta Romaniae Historica, A, Moldova, vol. XIX (volum întocmit de Haralambie Chirca), București, 1969; *Idem*, serie nouă, vol. 1 (întocmit de C. Cihodaru, I. Caproșu și L. Șimanschi), București, 1975.

Documente privind istoria României, A, Moldova, vol. I, București, 1953.

Drăgoi, Pr. Eugen, *Ierarhi și preoți de seamă la Dunărea de Jos, 1864-1989*, Galați, 1990.

Geacu, Sorin, *Județul Galați. Dicționar de geografie fizică*, Ed. CD Press, București, 2007.

Indicator alfabetic al tuturor localităților (orașe, sate și cătune) din România, cu arătarea județului din care fac parte, București, 1924.

Leca, Octav George, *Famiiliile boerești române*, București, 1899.

Idem, *Genealogia a 100 de case din Țara Românească și Moldova*, București, 1911.

Melchisedec, episcop de Roman, *Tratat despre cinstirea și închinarea icoanelor în Biserica Orthodoxă și despre icoanele făcătoare de minuni din România Orthodoxă*, București, 1890.

Pacu, Moise N., *Cartea județului Covurlui*, partea a III-a, Galați, 1891.

Păcurariu, Pr. prof. dr. Mircea, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, Ed. IBMBOR, vol. 3, București, 1981.

Idem, *Dicționarul teologilor români*, ed. a doua, Ed. Enciclopedică, București, 2002.

Păltănea, Paul, *Peceți ștefanieni la Dunărea de Jos*, Galați, 2004.

Idem, *Istoria orașului Galați de la începuturi până la 1918*, vol. I, II, ed. a doua (ed. coordonată de pr. Eugen Drăgoi), Editura Partener, Galați, 2008.

Petroaia, Pr. drd. Lucian, Drăgoi, pr. Eugen, Bulgaru, pr. prof. Costel, *Seminarul teologic „Sfântul Apostol Andrei” din Galați, școală a apostolatului la Dunărea de Jos*, Ed. Episcopiei Dunării de Jos, Galați, 2008.

Popescu, Ec. stavr. Gheorghe, *Protopopia județului Covurlui. Dare de seamă...*, București, 1906.

Sion, Constantin, *Arhondologia Moldovei*, Ed. Minerva, București, 1973.

Stoicescu, Nicolae, *Repertoriul bibliografic al localităților și monumentelor medievale din Moldova*, București, 1974.

Tezaurul toponimic al României. Moldova, vol. I, partea a 2-a, Ed. Academiei Române, București, 1992.

Țepordei, Vasile, *Amintiri din Gulag*, Ed. Casa Editorială pentru turism și cultură ABEONA, București, 1992.

Urechia, V. A., *Catalogul general al cărților, manuscriselor și hărților aflate la 1890, octombrie I în această bibliotecă*, București, 1890.

Zahariuc, Petronel, *Țara Moldovei în timpul lui Gheorghe Ștefan voievod (1653-1658)*, Iași, 2003.

D. Studii și articole:

Câdea, Virgil, *Melchisedec Ștefănescu și Alexandru Odobescu: o contribuție necunoscută de mariologie românească*, în Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie „A. D. Xenopol”, tom. XXX, Iași, 199.

Drăgoi, pr. Eugen, *O figură bisericească de seamă la Dunărea de Jos. Protopopul Ioan Severin*, în „Îndrumător bisericesc, misionar și patriotic“, 3, Galați, 1987, p. 102-109.

Idem, *Mărturii noi despre Mănăstirea Mavromol*, în „Călăuză ortodoxă“, nr. 128-129, iunie-iulie, Galați, 1999.

Idem, *Protopopul patriot Ioan Severin, la 150 de ani de la naștere*, în „Telegraful Român“, nr. 11-12 și 13-14, Sibiu, 1988.

Negruți, Ecaterina, *Clasificarea localităților urbane din Moldova în prima jumătate a secolului al XIX-lea. Considerații demografice*, în Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie „A. D. Xenopol“, vol. XII, Iași, 1975.

Păltănea, Paul, *Vechi locașuri de cult și viața bisericească în sudul Moldovei până în anul 1864*, în vol. „Monumente istorice și izvoare creștine“, Galați, 1987.

Idem, *Toponimie gălățeană. Vlădești*, în „Școala gălățeană“, nr. 137, martie 2006, p. 15.

Stoicescu, Lidia Popița, *Punerea pietrei de temelie la noua biserică din Vlădești*, în „Călăuză ortodoxă“, an XVIII, nr. 223, Galați, iunie 2007.

Tomescu, Constantin N., *Știri catagrafice din Biserica Moldovei în 1809*, în „Arhivele Basarabiei“, an. III, nr. 3, București, 1931.